

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp | Journalistik C | Höstterminen 2013
Programmet för Journalistik och multimedia

I stundens hetta

– Rapporteringen om kravallerna i Husby 19-24
maj 2013 i aftenbladet.se och expressen.se.

Av: Jonatan Loxdal och Louise Åström
Handledare: Christian Andersson
Examinator: Karin Stigbrand

Abstract

I denna uppsats undersöks medierapporteringen i expressen.se och aftenbladet.se under kravallerna i Husby 19-23 maj 2013, samt dagen därpå, den 24 maj 2013. Fokus ligger på olika grupperns förekomst som källor, exempelvis poliser, Husbybor och organisationen Megafonen.

Uppsatsen består av en kvantitativ och en kvalitativ undersökning. Den kvantitativa delen fokuserar på vilket utrymme olika grupper får i egenskap av källor. Artiklarna har samlats in och därefter analyserats utifrån variabler som grupp, kön och citatlängd. I den kvalitativa delen undersöks på vilket sätt källorna framställs i tre utvalda texter. Dessa analyseras enligt medieforskaren Martin Conboys bok *The Language of the News*. Resultatet jämförs sedan med tidigare forskning och analyseras enligt teorierna om skillnader och "den andre" av sociologen Stuart Hall.

Resultaten visar att poliser och andra myndigheter står för en majoritet av källorna, både räknat i antal källor och citatmängd. Husbybor förekommer i liten utsträckning, och Megafonen förekommer knappt alls som källa. I de fall då Husbybor förekommer är det koncentrerat till ett litet antal artiklar. Den kvalitativa studien visar att texterna har en viss attityd till de olika grupperna, exempelvis förekommer poliserna som källa till fakta utan att ifrågasättas. Det finns en variation i vilken attityd som syns till de olika grupperna. Resultatet stämmer väl överens med tidigare forskning på området. Tolkat enligt Halls teorier kan konstateras att representanter för det svenska samhället här får makten att dominera över Husbyborna i framställningen av Husby och att ingen märkbar förändring har skett sen tidigare.

Sökord: Husby, kravaller, aftenbladet.se, expressen.se, Stuart Hall, Martin Conboy, Journalistik

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
1. Inledning.....	4
2. Bakgrund	5
2.1 Husby	5
2.2 Aftonbladet.se	6
2.3 Expressen.se	6
3. Syfte och frågeställning.....	7
4. Tidigare forskning	8
4.1 Hot och terror	8
4.2 Miljonprogram och media.....	9
4.3 “Det är inte stenarna som gör ont”	10
4.4 C-uppsatser.....	11
4.5 Sammanfattning av tidigare forskning.....	12
5. Teori	12
6. Metod och material.....	15
6.1 Kvantitativ undersökning.....	15
6.2 Metod och material till den kvantitativa undersökningen.....	15
6.3 Instruktioner till kodningen.....	17
6.4 Metod och material till den kvalitativa undersökningen.....	18
6.5 Validitet.....	21
6.6 Reliabilitet.....	22
7. Kvantitativ undersökning	23
7.1 Resultat.....	23
8. Kvalitativ undersökning	28
8.1 Våldsamma upplopp i Husby i natt.....	28
8.2 Regeringen skyller på unga arga män	31
8.3 Nu har de vuxna i Husby fått nog	34
8.4 Resultat.....	38
9. Analys.....	41
10. Slutsatser och diskussion.....	44
10.1 Förslag till vidare forskning.....	46
Referenser.....	47
Bilagor	50

1. Inledning

Den 19 maj 2013 utbröt kravaller i Stockholmsförorten Husby. Ett okänt antal ungdomar, 30-40, enligt polisen, brände bilar och kastade sten mot polisen under fem dygn. Upploppet spred sig både till andra stockholmsförorter, som Kista, och till andra städer, som Örebro och Jönköping.

Händelserna fick stor uppmärksamhet i medierna, under och efter kravallerna. Riksmedier och även utländska medier var snabbt på plats, med livekameror och närvarande reportrar.

Förortsorganisationen Megafonen var nästan lika snabbt på plats med presskonferens. De arbetade för att få ut sin tolkning: upploppen var ett uttryck för sociala orättvisor. Flera andra diametralt olika tolkningar av vad upploppen berodde på framfördes från andra håll.

Medierapporteringen har i efterhand kritiserats djupt, från vitt skilda politiska håll. Dels handlar det om journalisternas agerande. Vilken relation får man till Husby när man anländer dit i sällskap av vakter? Uppmuntras ungdomar till att begå brott ifall medierna har livekameror som sänder ut kravallerna till hela Sverige?

Dels handlar kritiken om mediernas allmänna bevakning av förorter som Husby. Varför kommer journalisterna till Husby bara när det brinner bilar?

Det är dock inte dessa frågor vi är intresserade av att undersöka. Frågorna har redan lyfts till ljuset, och vi är mer intresserade av hårda fakta. Vi vill titta på själva innehållet i mediebevakningen under Husbykravallerna. Särskilt vill vi undersöka olika typer av grupper närvaro i medierna. Är det så att polisen och inte Husbyborna får definiera vad som händer i förorten? Eller är det så att organisationen Megafonen får oproportionellt mycket utrymme? Beskrivs de olika grupperna på något särskilt sätt?

Medierapporteringen om Husbykravallerna har inte tidigare blivit granskad av forskare. Trots ett märkbart allmänintresse vet vi inom medievärlden inte om medierna agerade på ett visst sätt, vi känner bara till en massa olika åsikter om det. Framför allt vet vi inte mycket om innehållet under de få dagarna av kravaller.

Uppsatsen kan ge svar som är intressanta för medier i framtida kravallsituationer. Vi tror att journalister och chefredaktörer kan dra slutsatser och reflektera kring sin egen rapportering.

2. Bakgrund

2.1 Husby

Husby är en stadsdel som tillhör Järvaområdet i nordvästra Stockholm tillsammans med Akalla och Kista. Dessa tre bildar tillsammans en bandstad där Husby var först att byggas år 1972. Husby är ett så kallat miljonprogramsområde där den mesta bebyggelsen består av lägenhetsbyggnader på flera våningar (Svenska Bostäder 2013).

Ett miljonprogramsområde definieras enligt NE.se som ett bostadsområde som byggdes mellan åren 1964-1975. Namnet kommer ifrån den bostadspolitik Sverige bedrev under dessa år med målet att bygga en miljon nya bostäder under en tioårsperiod (NE 2013).

Enligt statistik från Stockholms stads hemsida bor i Husby 12 203 personer mellan 0-90 år. Fördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn med något fler män än kvinnor. 7393 av Husbys invånare är födda utomlands och 3005 personer i födda i Sverige men har två utrikesfödda föräldrar. Dessa siffror står tillsammans för 85 procent av Husbys befolkning (Stockholms stad 2012).

Stadsdelen Husby hör till Stockholms kommun men siffrorna för arbetslöshet och behörighet till utbildningar ser annorlunda ut i Husby jämfört med hela Stockholms kommun. Exempelvis har 80 procent av invånarna med utländsk bakgrund i Husby behörighet till gymnasieskolan, medan snittet för hela Stockholm ligger på 89,4 procent för invånare med utländsk bakgrund. Det är en skillnad på nästan 10 procentenheter. 8,8 procent av Husbys invånare är arbetslösa. I Stockholms kommun siffran 3,3 procent (Stockholms stad 2012).

År 2008 introducerades de så kallade LUA-avtalen- lokala utvecklingsavtal av regeringen. Avtalen är till för kommuner med utanförskap- stadsdelar med högre arbetslöshet och behov av försörjningstöd där personer känner sig otrygga. Målet är att förbättra klimatet i dessa stadsdelar

med hjälp av samverkan med polis arbetsförmedling och försäkringskassa. Husby är en av kommunerna med LUA-avtal (SCB 2011, s.18).

I ett diagram från 2010 över anmälda brott per 1000 invånare i LUA-områden placerar sig Husby på en tiondeplats av 38 andra kommuner. Deras brottsiffror är både högre än snittet för alla LUA-områden och snittet för hela landet. Hela landet har cirka 130 anmälda brott per 1000 invånare medan samma siffra för Husby är 175 (SCB 2011, s.19).

2. 2 Aftonbladet.se

Aftonbladets webbupplaga har funnits sen år 1994. Enligt statistik från oktober 2013 framtagen av Orvesto Internet, ett mätverktyg utvecklat av bland annat TNS Sifo (Dagspress.se 2013), når aftonbladet.se dagligen 1 586 000 personer. Siffrorna för mobilversionen är nästan lika höga.

1 333 000 personer läser dagligen Aftonbladet i sin telefon eller på sin surfplatta (Aftonbladet 2013).

2.3 Expressen.se

Expressen lanserade sin webbversion två år senare än Aftonbladet, år 1996. Enligt uppgift från expressen.se har de en genomsnittlig dag 900 000 besökare på webbsidan och 300 000 mobilbesökare. Siffrorna kommer ursprungligen från Sifo Orvesto och går även att hitta på KIA-index (KIA index 2013).

3. Syfte och frågeställning

Denna uppsats syftar till att undersöka förekomsten av olika grupper (till exempel Husbybor, poliser och medlemmar i organisationen Megafonen) i aftenbladet.se och expressen.se rapportering om Husbykravallerna samt dagen efter kravallerna, det vill säga 19-24 maj år 2013. Resultatet jämförs sedan med befintligt material om vilka som dominerar nyhetsflödet kring nyheter om förorter och analyseras sedan enligt Halls teorier (se Teori).

Uppsatsen består både av en kvantitativ undersökning och en fördjupande kvalitativ undersökning.

De vetenskapliga frågeställningarna är:

- Hur ofta förekommer grupperna som källor i artiklarna och, om de citeras, hur stor plats får de? Finns det en förändring över tid?

- På vilket sätt framställs dessa olika grupper? Vilken roll får personer i grupperna? Syns det i texten en attityd till respektive grupp?

4. Tidigare forskning

Här presenteras forskning om hur mediereporteringen tidigare har sett ut i förorter i Stockholm och Sverige. Dels vilka typer av nyheter som dominerar. Dels vilka grupper som har fått synas mest i medierapporteringen, och hur de olika grupperna presenteras i problemsituationer. Materialet används både för att få en övergripande bild av situationen, och som jämförelsematerial för denna uppsats.

4.1 Hot och terror

I *Skilda medievärldar* av Gunnar Nygren, professor för institutionen för samhällsvetenskaper på Södertörns högskola, undersöker författaren mediernas roll i Stockholmsförorter. En del av boken fokuserar på förorten, invandrare och stereotyper med utgång i en innehållsanalys av hur de regionala medierna i Stockholm rapporterar kring förorter.

Analysen gjordes under tre veckor i november 2005 och omfattade de regionala medierna i Storstockholm. Resultatet visar att det som Nygren kallar “den farliga staden” är det vanligaste sättet att skildra en förort på (Nygren 2005, s. 180). Ett exempel på detta är Aftonbladets rapportering kring oroligheter i Turebergsskolan. Skolan höll stängt den 12 november 2001 på grund av att rektor och lärare skulle diskutera ordningsproblem som störde undervisningen. Stängningen i skolan drog till sig uppmärksamhet och Aftonbladet levererade totalt fyra artiklar om händelsen. Det återkommande temat i artiklarna är “terror”. I den första artikeln får rektorn och polisen synas mest. Ingen av eleverna som orsakat “terror” intervjuas. De citeras istället indirekt av lärare och rektor (Nygren 2005, s. 180).

I nästa artikel från Aftonbladet, den 16 november, är tonen något mer positiv. Rektor får mer plats att uttala sig på men även en elev får uttala sig. I högerspalten bredvid artikeln finns däremot en mindre artikel där det istället framkommer att elever inte vågar prata för att de är rädda (Nygren 2005, s. 181). 18 november kommer den tredje artikeln ut. Där är temat återigen dramatiskt och starka ord som “hot” och “terror” förekommer. Det samlade intrycket av artiklarna blir att de elever som är ansvariga för “terror” är osynliga, “vilket gör dem ännu

farligare” som Nygren uttrycker det. Varken åsikter från föräldrar eller förklaringar och frågor kring skolans ansvar finns i artiklarna (Nygren 2005, s. 182).

En annan sorts rapportering från förorter är bilden av *sovstaden* där ungdomar stör till och från men där samhället kliver in och återställer ordningen relativt snabbt (Nygren 2005, s. 184).

Resultat av innehållsanalysen i siffror

20 procent av befolkningen i Stockholms län är utländska medborgare eller är födda utomlands. Sätter man detta i kontrast till hur stor andel av nyheterna som nämnde invandrare under de tre veckor Nygrens innehållsanalys gjordes syns en obalans. Endast fem procent av alla artiklar och inslag nämnde invandrare. Totalt ingick 1311 artiklar, inslag och notiser i innehållsanalysen. I dessa fanns invandrare som källor i 73 artiklar (Nygren 2005, s. 192). Förutom obalansen syns också tydliga mönster kring vilka ämnen som rapporteringen om invandrare handlar om. 63 procent av de artiklar där invandrare nämns handlar om brott, sociala problem eller åtgärder från samhället. 27 procent ger bilden av “det farliga samhället” medan endast 10 procent istället ger bilden av “det goda samhället” (Nygren, 2005, s. 193).

Nygrens slutsats följer det redan befintliga mönstret för förorter inom miljonprogrammet. De flesta nyheter handlar om brott, kriminalitet eller sociala problem. Det finns en tydlig uppfattning om att i förorten finns det problem (Nygren 2005, s. 177).

4.2 Miljonprogram och media

Rapporten *Miljonprogram och media – föreställningar om människor och förorten* (Riksantikvarieämbetet 2000) är skriven av Integrationsverket och Riksantikvarieämbetet på uppdrag av regeringen. Avsikten, som författarna själva skriver, “[...] har varit att analysera hur den negativa ‘bilden’ föreställningen om förorten och dess invånare traderas och upprepas. Storstadssatsningens målsättning att göra alla stadens områden till attraktiva boendemiljöer omintetgörs av att den negativa föreställningen om förorten och miljonprogrammet ständigt förmedlas via media.”

Specifikt handlar rapporten om Järvafältet i Stockholm, ett område där Akalla, Hjulsta och Rinkeby ingår. I den teoretiska delen utgår författaren från att journalister har ett "kolonialt" förhållande till förorten.

Genom intervjuer och miljöskildringar, ofta uttalade från människor som har en relation till plattformen får den intervjuade uttala sig från en specifik position i diskursen (plattformen) [...] Den intervjuade får tala i egenskap av att vara boende i Akalla, arbetslös, invandrare, forskare, eldsjäl, lärare och så vidare. Människor får uttala sig från de stereotypa positioner som tillskrivits dem. Invandraren, den arbetande och så vidare beskriver sitt invandrarskap respektive hur man klarat av att bli arbetande och inget annat. (Riksantikvarieämbetet 2000, s.35)

Man kan alltså säga att journalistiken förmedlar på förhand bestämda stereotyper, enligt författarnas synsätt. Journalisterna och medierna är inte en naturlig del av förorterna, utan kommer dit som besökare från en främmande värld. Detta påverkar deras förståelse för människorna i förorten, och de tenderar att beskriva dem enligt etablerade fördomar, eftersom fördomar är deras uppfattning om hur personer är i förorten.

I kapitlet *Förortens diskursiva topografi – Bilder av de/det Andra* (Riksantikvarieämbetet, Ericsson 2000, s. 51) behandlar författaren hur medier beskriver invandrare i förorter. Ericsson konstaterar att i rapporteringen om en våldtäkt av en 14-åring i Hjulsta så väljer reportern ut citat som reproducerar fördomar om unga invandrarkillar. Vid en snabb läsning så verkar några intervjuade invandrarkillar tycka att det är moraliskt godtagbart med våldtäkter, åtminstone mot svenska tjejer. Men vid en djupare analys tycker sig Ericsson se hur reportern snedvrider utvalda citat för att förmedla en stereotyp bild av invandrarkillar. Vilka intervjupersoner som reportern över huvud taget har valt att ha med i artikeln är också en betydelsfull fråga.

4.3 "Det är inte stenarna som gör ont"

En annan rapport som undersöker medierna och förorten är "*Det är inte stenarna som gör ont*" (Malmö högskola, institutionen för urbana studier 2010). Forskarna undersöker mediebilderna av Rosengård och Herrgården, två förorter till Malmö med sociala problem. Framför allt studerar författarna rapporteringen under perioder av stenkastningar och bränder i områdena mellan år 2007 och 2010. Rapporten innehåller inte exakt statistik över vilka grupper som förekommer mest, men författarna skriver generellt om vilka röster som får komma till tals i rapporteringen:

Rapporteringen bygger ofta på pressmeddelanden eller uttalanden från polis eller räddningstjänst vilket gör att den redan tolkats och presenterats ur ett myndighetsperspektiv. Vidare är det främst myndigheter eller utifrån kommande ”experter” som journalister, politiker och forskare som har tolkningsföreträde för att beskriva händelserna. Positioner som för övrigt baseras på starka maktpositioner och är svåra att ifrågasätta. Vid vissa tillfällen förekommer i medierapporteringen kortare intervjuer med boende på Herrgården, men i stort är de osynliggjorda eller hamnar i medieskugga. (Malmö högskola, institutionen för urbana studier 2010, s.84)

Författarnas slutsatser är alltså att 1) problemen i förorten definieras av myndighetspersoners och andra samhällsföreträdarens perspektiv, och 2) att samma personer är de som får uttala sig mest. Slutsatserna är mycket intressanta för denna uppsats, eftersom de berör samma frågor som undersöks här.

4.4 C-uppsatser

Den farliga förorten

Clara Guibourg har i sin C-uppsats *“Den farliga förorten: en studie av Tenstas mediebild och hur den uppfattas av tenstabor”* gjort en kvantitativ innehållsanalys där 150 artiklar om Tensta ingått. Artiklarna är publicerade i Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet (Guibourg 2010, s.1).

Guibourg har utgått från Teun van Dijks teorier om *andrafiering* som handlar om att den så kallade utgruppen, tenstaborna i detta fall, får mindre medieutrymme även om artikeln handlar om just dem (Guibourg 2010, s.22). I sin kvantitativa undersökning har hon bland annat valt att analysera aktörernas bostadsorter för att se i hur stor utsträckning tenstaborna får komma till tals i rapportering om sitt eget bostadsområde. Guibourgs skriver att: “De fallen där aktörernas bostadsort kunde fastställas visar dock ett tydligt stöd för teorin, i och med att tenstaborna utgör en klar minoritet av de citerade källorna i materialet, där källor från människor med andra bostadsorter än Tensta är mer än dubbelt så många som tenstabor. Detta resultat tyder utifrån andrafieringsteori att tenstabor tillhör ‘De Andra’” (Guibourg 2010, s.23).

Guibourg har även undersökt vilken roll aktörerna får i artiklarna. Resultatet visar att 16,9 procent av aktörerna framträder som privatpersoner. Denna siffra motsvarar andelen tenstabor i analysmaterialet. Enligt Guibourg menar Van Dijk att "När utgruppen citeras i media så gör de det som privatpersoner, vilkas åsikter som måste styrkas - eller avfärdas- av en källa i expertposition som nästan uteslutande tillhör ingruppen". Ytterligare analyser hon gjort på det kvantitativa materialet visar att detta stämmer (Guibourg 2010, s.24).

4.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Från den tidigare forskningen kan konstateras att medierapporteringen kring miljonprogramsförorter i allmänhet fokuserar på brott och sociala problem. Det är brott och sociala problem som når regionmedier och riksmidier, i synnerhet syns detta i Nygrens forskning.

Från två specifika fall av problemsituationer i förorten (Turebergsskolan och stenkastningarna i Malmöförorterna) kan konstateras att det är representanter för det svenska samhället (rektor, polis och lärare respektive experter och journalister) som tenderar att synas mest. De är också de som får definiera problemet - inte de som själva bor i området (vilket också framkommer i "Den farliga förorten").

5. Teori

Den teoretiska utgångspunkten som används i denna uppsats är sociologen Stuart Halls teorier om gruppindelning och utanförskap. Stuart Hall skriver i sin bok "*Representation - Cultural representations and signifying practices*" om hur medier skapar och förstärker identiteter och stereotyper. Här används Halls teorier i kapitel 4 i samma bok, *The spectacle of the "other"*.

Kortfattat säger Hall att människor definierar skillnader mellan ting för att skapa ordning i sina medvetanden. Dessa skillnader kommer att framställas på olika sätt. Den som har makten över framställningen har makten att reproducera sin egen världsbild genom medier. Detta görs, troligen omedvetet, med fördomar om hur verkligheten ser ut, stereotyper.

Hall analyserar innehållsmässigt hur grupper framställs, även om det delvis är i relation till den som har framställt det (exempelvis reportrar eller fotografer). Halls utgångspunkt är mediernas bild av svarta människor, men som han själv skriver:

“ [...] what is said about racial difference could equally be applied in many instances to other dimensions of difference, such as gender, sexuality and disability” (Hall 1999, s. 225).

Halls exempel är till stor del bilder, men hans teorier går att applicera även på text.

Teori om skillnader

Hall börjar sitt resonemang på grundläggande nivå, och resonerar kring varför “skillnad” – till exempel mellan män och kvinnor, svarta och vita, överklass och underklass - över huvud taget finns i språket. Han presenterar fyra olika argument.

1. *“Skillnad behövs därför att den skapar mening; utan skillnaden så finns det ingen mening alls”* (Hall 1999, s. 234). Vitt finns inte om inte svart finns, det är skillnaden mellan svart och vitt som är det väsentliga.

Dock är fallet sällan att det bara finns två motsatser. Tvärtom finns det oftast nyanser mellan två extremer. När det finns två motpoler är de sällan neutrala i förhållande till varandra - den ena har oftast större makt/inflytande/värde (Hall 1999, s. 235).

2. *“[...] vi behöver “skillnaden” för vi kan bara skapa mening genom en dialog med den ‘andre’”* (Hall 1999, s. 235). Den ena parten kan inte på egen hand definiera språket, utan det existerar i en dialog där mottagaren, “den andre”, kan tolka det.

3. *“[...] kultur beror på att man ger ting mening genom att tilldela dem olika positioner i ett klassystem”* (Hall 1999, s. 236). Kultur definieras alltså av skillnad mellan olika saker och begrepp. I en kultur är det viktigt att definiera skillnaderna tydligt för att få en begriplig världsbild. Det som räknas som “annorlunda” riskerar att stigmatiseras av majoriteten. Samtidigt finns det en makt i “det annorlunda”, eftersom det är “förbjudet, tabu, ett hot mot den kulturella ordningen” så är det också attraherande. (Hall 1999, s. 237).

4. “[...] den ‘andre’ är fundamental för konstruktionen av jaget, för oss som subjekt och för vår sexuella identitet” (Hall 1999, s.237). Hall refererar här till Freuds teorier om att personer definierar sin identitet i relation till andra.

Skillnader och makt

Det finns ett samband mellan framställning, skillnad och makt. Makt behöver inte handla om ren fysisk makt, utan också makten att framställa andra på ett visst sätt, så som 1800-talets européer hade makten att framställa Orienten i enlighet med sina egna uppfattningar. Foucault kallar detta för makt/kunskap (Hall 1999, s. 259). Alla, oavsett maktposition, deltar i maktcirkulationen, och inte på lika villkor (Hall 199, s. 261).

Vissa kulturella framställningar dominerar över andra. En sådan dominerande kultur kallas för *hegemoni* (Hall 1999, s. 260).

Medierna har makt över hur olika grupper av människor framställs och hur stereotyper reproduceras.

Kampen om framställningen

Kan maktfördelningen vad gäller framställningen förskjutas och ändras? Ja, *eftersom någots betydelse aldrig kan vara slutligt fixerat* (Hall 1999, s. 170). Ingen har fullständig kontroll över tings, bilders och texts betydelse. När det gäller film har svarta män till exempel fått större betydelse under 70-talet, men bara på villkoret att de beter sig som vita män (Hall 1999, s. 271).

Sammanfattningsvis säger Hall att människor bygger sin världsbild på att det finns skillnader mellan ting. Skillnaderna måste vara definierade för att det ska finnas någon mening med dem. Den som har makten över att definiera skillnaderna har också makten över framställningen. När det finns skillnader så skapas det också stereotyper, grovt förenklade schabloner över vilka egenskaper olika grupper bär på. Detta är en viktig faktor i spelet om makten. En dominerande kulturell framställning av “den andre” är en hegemoni. Makten över framställningen är dock inte statisk, utan är ständigt föremål för en kamp och kan ändras över tid (Hall 1999, s. 277).

6. Metod och material

6.1 Kvantitativ undersökning

I den kvantitativa delen av uppsatsen analyseras i vilken utsträckning olika grupper förekommer som källor i artiklar om Husbykravallerna. Särskilt intressant är att undersöka förekomsten av Husbybor kontra polisen och övriga myndigheter, samt personer från organisationen Megafonen. Med källa menas här en person, myndighet eller organisation som anges som upphovsman till ett citat, ett påstående eller en faktauppgift. Analysmaterialet består av totalt 93 artiklar publicerade på aftenbladet.se och expressen.se mellan 19 maj-23 maj år 2013.

6.2 Metod och material till den kvantitativa undersökningen

Här presenteras det valda materialet och den valda tidsperioden för undersökningen. Här förs också ett resonemang kring valen av begränsning för undersökningen.

Valda tidningar och tidsperiod

Valet av tidningar beror på att de är Sveriges största, i stort sett enda, kvällstidningar. Kvällstidningar har en tradition av mer dramatik och snabbare journalistik än morgonpress. I denna undersökning analyseras enbart webbupplagorna. För det första finns det skäl att tro att de nådde en större publik under den aktuella perioden än papperstidningarna, för det andra uppdateras de kontinuerligt och det är då lättare att urskilja förändringar. Dessutom är det känt att webbtidningar jobbar under en ständig deadline med mindre tid till reflektion. Detta kan kanske blotta en eventuell skevhet i rapporteringen på ett tydligare sätt än i papperstidningar eller etermedier.

Husbykravallerna pågick under fem dagar, 2013-05-19 till och med 2013-05-23. Denna studie undersöker hur medier agerar “i stundens hetta”, när det finns lite eller ingen tid till att tänka efter. Därför följer studien inte upp artiklarna som skrevs i kölvattnet av Husbykravallerna, även om en studie på en eller två veckor till också hade varit intressant. Dock inkluderas här även

artiklar från 2013-05-24, då de i stor utsträckning handlar om föregående dygn. Dessutom går det kanske då att urskilja om det finns en tendens till förändring i slutet av rapporteringen.

Typ av artiklar

I undersökningen analyseras nyhetsartiklar. Debattartiklar, krönikor, ledarartiklar och annat som inte är nyhetsmaterial finns inte med i undersökningen. Detta för att det är nyhetsrapporteringen från journalister, och dess eventuella tendenser som ska undersökas, och inte opinionsmaterial.

I undersökningen används artiklar från aftenbladet.se och expressen.se från perioden 2013-05-19 till och med 2013-05-24 som innehåller sökordet Husby. Artiklar som inte handlar om kravallerna i Husby har rensats bort. Handlar de om upploppen generellt, och Husby är ett primärt exempel, finns de med i analysmaterialet. Däremot finns inte artiklar som handlar om till exempelvis upploppen i Örebro och endast nämner Husby, med.

Observera dock att om en artikel väl finns med i undersökningen så räknas alla källor i hela artikeln, även de som inte direkt berör Husby.

Endast brödtexten analyseras i undersökningen, rubriker och ingresser räknas inte med. Detta eftersom citat och källor ofta förekommer i både brödtexten och ingressen eller rubriken. Dessa skulle då räknas två gånger.

Om flera notiser eller enkäter ligger intill en större artikel anses de vara en del av den artikeln.

Definiering av analysenheter

Här förklaras hur undersökningen skiljer mellan olika källor.

Ibland förekommer samma källa mer än en gång i samma artikel. Relevant är då hur källan anges. Ifall samma polisman förekommer både som intervjuperson och citeras via sitt Twitterkonto, räknas det som olika källor. Om samma intervjuperson förekommer med citat på flera ställen i artikeln, räknas det dock som samma källa.

Ofta förekommer vaga källor, av typen “enligt uppgift från polisen”. Förekommer flera sådana källor på olika ställen i samma text räknas de också som olika källor, därför att det är omöjligt att veta ifall det rör sig om samma källa.

6.3 Instruktioner till kodningen

Här beskrivs kodningen av analysenheterna och variablerna som används. Efter vissa variabler följer också ett resonemang om varför de definieras som de gör. Se bifogad kodbok för numrering och andra tecken till variablerna.

Analysenheter

Det är källorna i sig som är analysenheter i denna undersökning. De namnges efter vilken artikel de finns i och därefter i vilken inbördes ordning. Varje artikel får ett nummer. Därefter får varje källa i artikeln ett nummer. Om artikel 1 har två källor, får de nummer 1.01 och 1.02 och så vidare.

Variabler

Följande variabler ingår i kodschemat:

Medium- aftonbladet.se eller expressen.se

Datum- i formatet 130519

Rubrik- artikelns rubrik

Hur källan kommer till tals- via citat eller referens. Citat innebär här när en källa refereras till genom pratminus eller citattecken från en intervju eller text (till exempel ett pressmeddelande eller på Twitter). Referens innebär här när en källa *inte* refereras till genom direkt till citat, utan bara genom ett referat eller en sammanfattning. En källa som förekommer med citat förekommer ofta även med referens i omedelbar anslutning. Detta räknas då ändå som citat. Det beror på att syftet med variabeln är att urskilja vilka källor som inte får komma till tals själva.

Grupp- Källorna delas in i grupper efter följande: Polisen, Rikspolitiker, Övrig myndighet, Expert, Journalist eller medium som källa, Deltagare i kravallerna, Megafonen samt Övriga. Ursprungligen gjordes en mer omfattande indelning, se Kodbok under Bilagor. Om någon källa tillhör fler än en grupp räknas den in i båda. När det gäller ”journalist eller medium” som källa så syftar det på när det rör sig om en källa i sig (en reporter kommenterar förloppet), inte om fakta som har hämtats från ett annat medium (då anges det istället att det är en andrahandskälla).

Kön- könet baseras på personens eventuella angivna namn, eller ifall det står “han” eller “hon”. I de fall det är *oklart* kan det röra sig om ett könsneutralt namn eller att varken namn eller kön anges. Detta anges via numrering. *Inte en person* kan vara en mening som börjar med “enligt polisen ...”. Källan är då polisen som myndighet, inte en enskild polis. Det kan även röra sig om fakta från en myndighets hemsida, ett pressmeddelande från en organisation eller liknande.

Namn- personens namn i texten. Även namn på myndigheter och organisationer kan förekomma. Om det är så att personens namn inte framkommer eller att det inte är en person som citeras anges detta.

Utrymme- citat räknat i tecken inklusive mellanrum. Från första tecknet efter pratminuset, tills att det står “, säger” eller motsvarande. Då källan förekommer på flera ställen räknas alla citat ihop. Om källan bara anges som referens räknas inte tecken, eftersom det är svårt att avgöra var en referens börjar och slutar. En överväldigande majoritet av alla källor förekommer dock med citat.

Utformning av figurer

Delar av resultatet redovisas i diagram utformade enligt Jarl Backmans modeller (Backman 1998, s. 89). Med hänsyn till det stora antalet variabler har stapeldiagram valts, utom diagrammen som rör kön då det är så få antal variabler i dessa.

6.4 Metod och material till den kvalitativa undersökningen

För att fördjupa det kvantitativa materialet har en mindre kvalitativ analys gjorts. Denna del innehåller textanalyser på tre utvalda texter. Metoden bygger på ett urval av de analysstrategier Martin Conboy presenterar i sin bok *Language of the News*. Martin Conboy är professor i

journalistisk och historia och arbetar för närvarande på the University of Sheffield i England. Förutom att han professor är han även utbildad lärare och deltar samtidigt i ett flertal forskningsprojekt. Hans bok *The Language of the News* utkom år 2007 och handlar om språket som används i nyheter- både i tidning och på tv. Den innehåller dessutom flera kapitel om verktyg att använda till textanalyser (The University of Sheffield 2013).

Urval

Tre av de 93 artiklarna som ingår i det kvantitativa materialet har valts ut till denna del.

Dessa är:

expressen.se

Nu har de vuxna i Husby fått nog, 2013-05-24

aftonbladet.se

Våldsamma upplopp i Husby inatt, 2013-05-19

Regeringen skyller på unga arga män, 2013-05-22

De tre artiklarna är spridda över undersökningens dagar och är av olika karaktär. Den första artikeln från Aftonbladet är den allra första som publicerades kring kravallerna och just därför är den intressant. Den andra artikeln från Aftonbladet handlar om Fredrik Reinfeldts eventuella ansvar för upploppen. När det gäller artikeln från Expressen är den till störst del byggd på citat från Husbybor som får beskriva sina känslor kring upploppen. De tre artiklarna representerar tillsammans många av de olika grupperna som förekommer i och kring kravallerna.

Tankarna kring urvalet är att artiklarna ska vara av varierande karaktär för att analysen inte ska bli för snäv. De fungerar som ett sätt att fördjupa de resultat som framkommit i den kvantitativa undersökningen.

Analysverktyg

Conboy presenterar i sin bok *Language of the News* ett flertal analysverktyg i kapitel 2 “Analytical tools (1)” och kapitel 3 “Analytical tools (2)” (Conboy 2007). För att skapa en analysmall att utgå ifrån har delar av verktygen som går att applicera på de valda texterna valt ut. Av dessa verktyg har en mall skapats.

Analysmall

1. Kategorisering – Är ett grundläggande sätt att identifiera vilka personer som är “värda” att rapportera kring och vilka som får stå för viktiga åsikter. Vem får tala och hur värderas det de säger? Den struktur en nyhet är uppbyggd på skapar hierarkier av betydelse och tolkning. Vem dominerar historien? Vem nämns först eller får mest plats (Conboy 2007, s. 31)?

2. Narrativ – Nyheternas språk har ett mönster som publiken skapar sig en världsbild utifrån. Narrativ är bundna till sociala och politiska kontexter som gör att vissa narrativ prioriteras över andra. Detta innebär att olika sidor av historier presenteras och olika “hjältar” utses. Narrativen skapar den värld vi lever i. Därför har de kulturella preferenserna och valet kring innehållet en viktig roll. Narrativ fungerar som en plattform där olika bilder av verkligheten kan samexistera eller försonas till en version samtidigt som publiken kan relatera till den (Conboy 2007, 43).

Narrativet består av flera olika delar. En fabula (själva historien i kronologisk ordning), en historia (sättet som fabulan är strukturerad på, till exempel den inverterade triangeln) och dessutom adderade val för att ge historien sociala och kulturella preferenser (Conboy 2007, s.43).

3. Nominalisering – Är ett sätt att göra komplicerade processer förenklade och ibland mer abstrakta. Ett exempel på detta är globalisering. Kort sagt handlar det om att förvandla verb och adjektiv till substantiv. Processer blir till saker. En anledning till att nominalisering sker är tidspressen och platsbristen som journalistiken hela tiden måste anpassa sig till. Dessa två faktorer gör att sammanfattning och förkortning är nödvändigt vilket medför att nyheter blir mer ideologiska än de behöver vara. En process kan bli så förenklad att relationen mellan orsak och verkan suddas ut vilket gör att händelsen tas ut ur sin sociala och historiska kontext. Detta kan användas som ett sätt att dölja personer bakom beslut eller liknande (Conboy 2007, s.65).

4. Aktiva och passiva verb, Agenter – Aktiva och passiva konstruktioner är ett sätt att skapa variation i nyheterna. En aktiv konstruktion gör agenten till subjekt i en mening. Passiva konstruktioner sätter istället målet eller deltagarna i fokus. En passiv konstruktion kan fungera som ett sätt att berätta om en händelse utan att referens till en agent. När detta sker verkar det som att händelser sker av sig själva.

Vem är agent, det vill säga aktiv part i en mening? I meningen “Demonstranterna attackerade polisen” är demonstranterna den aktiva parten, alltså agent. I meningen “Polisen attackerades av demonstranterna” blir istället polisen agent. Agenter är förutom ett stilgrepp ett sätt att visa vem som är viktigast. I passiva konstruktioner där det inte finns någon agent som i meningen “Kravallerna uppstod i Husby” låter det som att kravallerna uppstått av sig själv, vilket säger något om textens relation till händelsen. Ingen anklagas för något (Conboy 2007, s.61-62).

5. Modalitet – Fungerar som ett sätt att få in attityder i texter och annat material via verb och adverb. Via modala hjälpverb går det att förmedla företräde, sanning, plikt, godkännande och annat värderande till sina läsare. Exempel på modala hjälpverb är *kan*, *måste*, *skulle*, *önska* och *vill*. Det är skillnad mellan meningarna “När upploppen skedde” och “När upploppen ska ha skett”. Den andra visar på vissa tvivel (Conboy 2007, s.63).

6.5 Validitet

Här undersöks undersökningens validitet, det vill säga huruvida det som undersöks faktiskt är det som påstås undersökas.

Undersökningens begreppsvaliditet är hög. *Begreppsvaliditet* berör hur väl den teoretiska definitionen stämmer överens med den *operationella indikatorn* (det undersökningen faktiskt mäter). Kvantundersökningen bygger på att undersöka *hur stort utrymme olika grupper får i artiklarna om Husbykravallerna*. Den operationella indikatorn är hur ofta olika grupper förekommer som källor till citat, påståenden eller faktauppgift. Man kan visserligen ifrågasätta att undersökningen bara mäter utrymmet grupperna får i form av källor och inte hur de i övrigt beskrivs i texten. Men valet av källor visar trots allt grovt vilka som bedöms ha trovärdighet i texten, genom att de ges ett visst utrymme. För att gå mer in på djupet i textens förhållande till källorna gör vi en kvalitativ undersökning i textanalysdelen. Från dem dras inga generella slutsatser utan de används endast som exempel på vad den kvantitativa undersökningen bevisar. Därför kan det vara svårt att bedöma deras validitet, men det ligger i textanalysens natur att de utgör nedslag i det totala materialet.

Undersökningen är en totalundersökning, det vill säga att den undersöker samtliga analysenheter i en population. Den gör inte anspråk på att dra generella slutsatser om medier, upplopp och förorter, utan undersöker just medierapporteringen om Husbykravallerna. Den externa validiteten är därför inte helt relevant att bedömma. Däremot bidrar den, i kombination med tidigare forskning, till kunskap om bilden av förorter, upplopp och medier.

6.6 Reliabilitet

Reliabilitet är frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel, det vill säga sådant som händer av rent slarv.

Kvantundersökningen har genomförts genom att öppna artiklarna i mediearkivet Retriever och sedan plocka ut källorna för att koda dem. Här finns risk för slumpmässiga fel. Citat är svåra att missa eftersom de föregås av citattecken eller pratminus, men referenser är möjligen lättare att förbise.

Samtidigt bygger kvantundersökningen på över 90 artiklar, och det är medelvärden som är det relevanta i undersökningen. Problemet skulle vara ifall det finns ett samband mellan de källor som slarvas bort. Ett sådant samband skulle kunna vara att de källor som främst förekommer som referenser utan citat har fallit bort. Inget talar för att det är så.

Liknande slarvfel kan ha gjorts vid utformningen av diagram och sorteringen av siffror i Excel. Det ska dock sägas att siffrorna i diagrammen har dubbelkollats mot siffrorna från den ursprungliga kodningen. Detta minskar risken för att det kan ha begåtts slarvfel i flera led.

Med anledning av att detta är en totalundersökning med relativt många analysenheter och att faktainsamlingen och bearbetningen har varit noggrann torde undersökningen ha hög reliabilitet.

När det gäller den kvalitativa undersökningen så är den en delvis subjektiv studie som syftar till att fördjupa den kvantitativa studien. Textanalyserna får ses som exempel som inte bevisar något i sig, men som fördjupar och visar hur olika grupper framställs i texterna.

7. Kvantitativ undersökning

Här presenteras resultaten för den kvantitativa undersökningen, som förklaras under Metod och material. För fullständigt kodschema, se bilagor.

7.1 Resultat

Olika gruppers utrymme

Sammanfattningsvis kan sägas om resultatet att svenska myndigheter är den största källan, både räknat i antal och i tecken. Polisen, rikspolitiker och övriga myndigheter står tillsammans för 60 procent av källorna, och Husbyborna står för 18 procent (se figur 1). Räknat i citat (totalt antal tecken) står polisen, rikspolitiker och övriga myndigheter för 62 procent, Husbyborna står för 16 procent (se figur 2).

Polisen är den enskilt största källan, de står för 39 procent av källorna totalt sett, och får 36 procent av citatutrymmet.

Det finns dock en skillnad mellan Aftonbladet och Expressen. Fördelningen i Expressen är jämnare. Där står polisen för 34 procent av källorna, och Husbyborna 35 procent. Men polisen får ändå störst utrymme till sina citat. De står för 38 procent av citatutrymmet i Expressen, och Husbyborna endast för 28 procent.

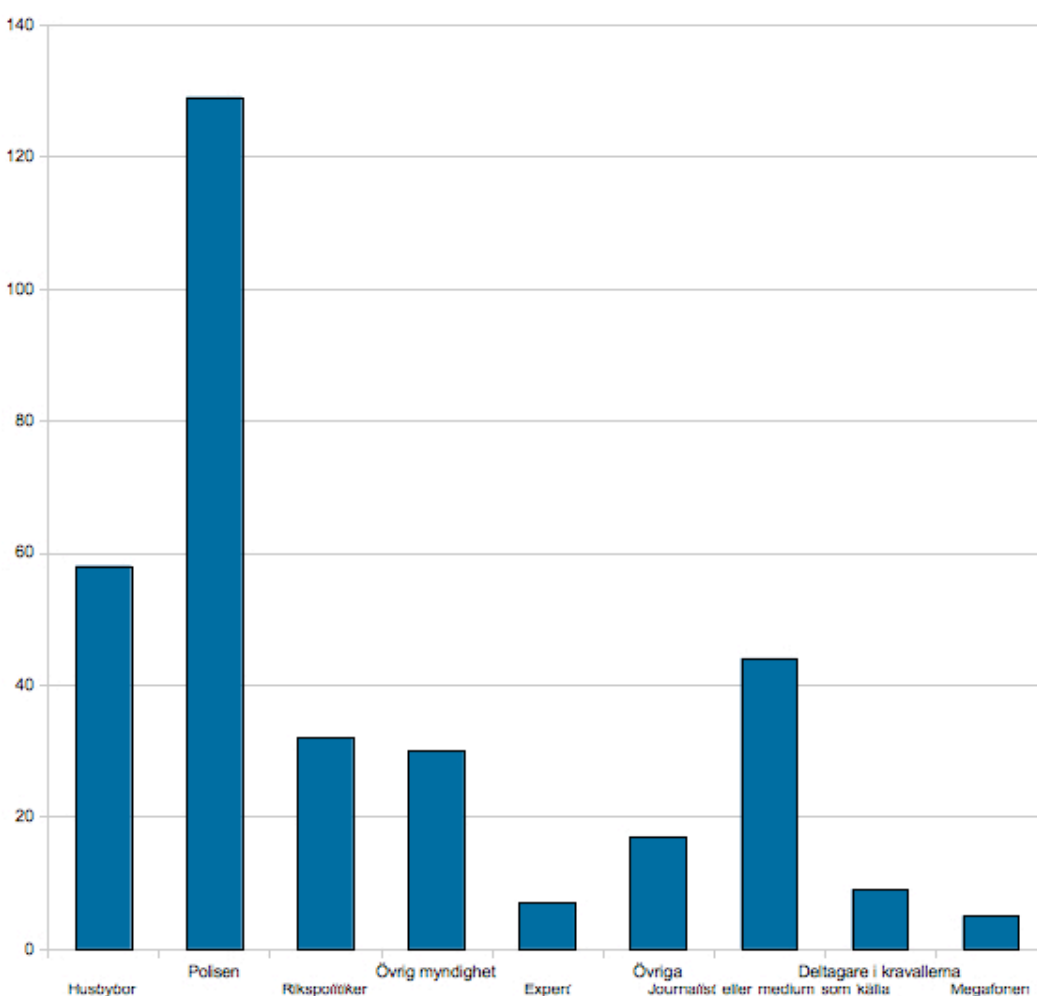
I Aftonbladet är polisens dominans tydligare. De står där för 41 procent av källorna, och Husbyborna för 10 procent. Polisernas citat tar upp 35 procent av utrymmet, och Husbyborna 11 procent.

Men trots att Husbyborna ligger på en andraplats när det gäller antal källor och antal tecken totalt, förekommer de inte i speciellt många artiklar jämfört med poliserna. Kort sagt är många Husbybor samlade i ett fåtal artiklar, medan poliserna breder ut sig över hela spektrat av artiklar. I exakta siffror förekommer Husbybor i 8 och poliser i 21 artiklar av 33 när det gäller Expressen. I Aftonbladet förekommer Husbybor i 13 artiklar och poliser i 42 artiklar av 60.

En annan stor grupp är rikspolitiker. De förekommer visserligen bara 32 gånger som källa totalt, men får 17173 tecken. Det är 4000 tecken mer än Husbyborna.

Resten av utrymmet domineras av journalist eller medium som källa. De får betydligt mindre plats än poliser, politiker och Husbybor, men mer än övriga grupper.

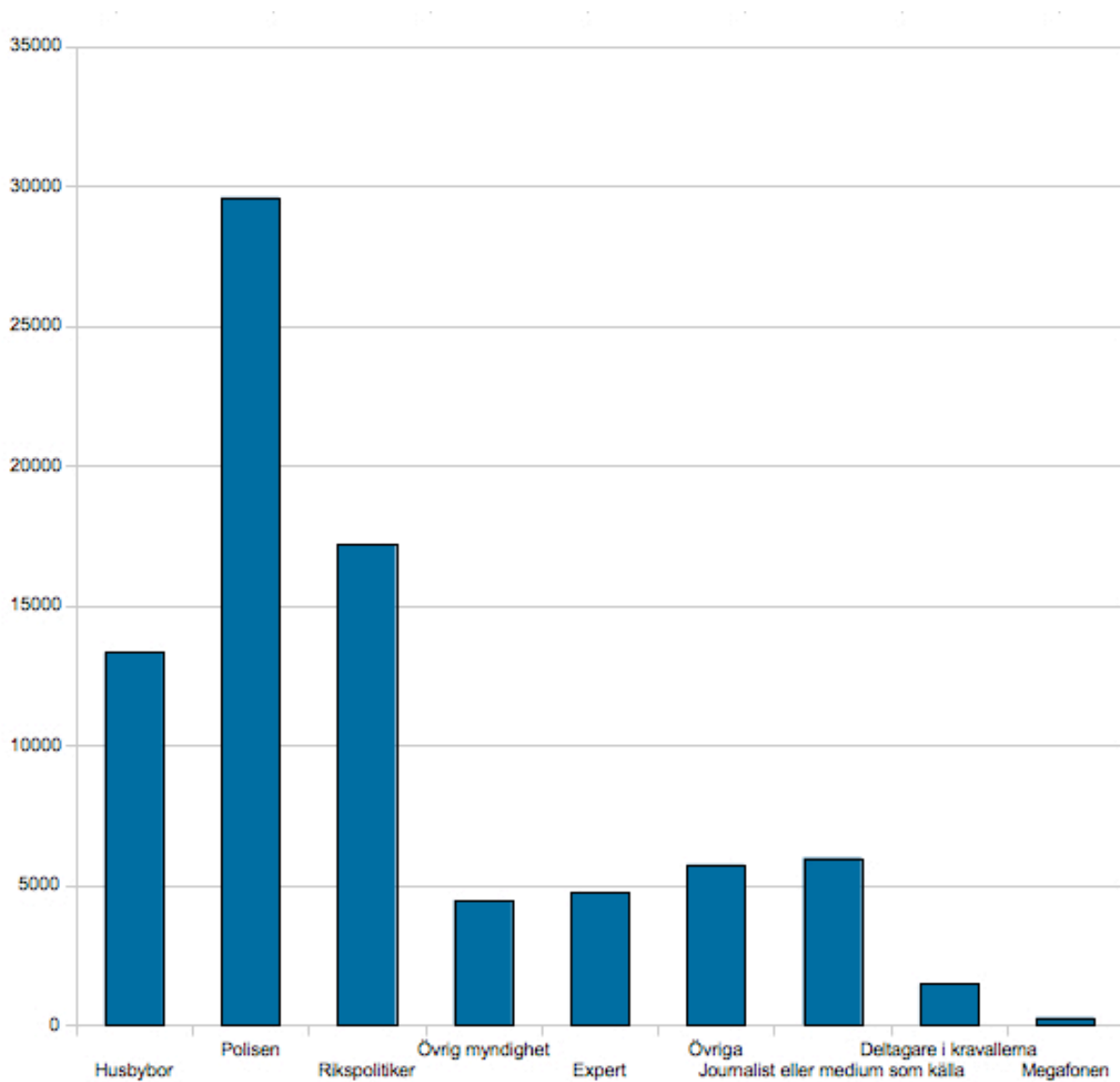
Deltagare i kravallerna, Megafonen samt experter förekommer endast ett fåtal gånger i artiklarna.

Figur 1. Antal gånger olika grupper förekommer som källor. $n=331$

Y-axeln visar hur många gånger respektive grupp förekommer som källa i det totala materialet. X-axeln visar de olika grupperna.

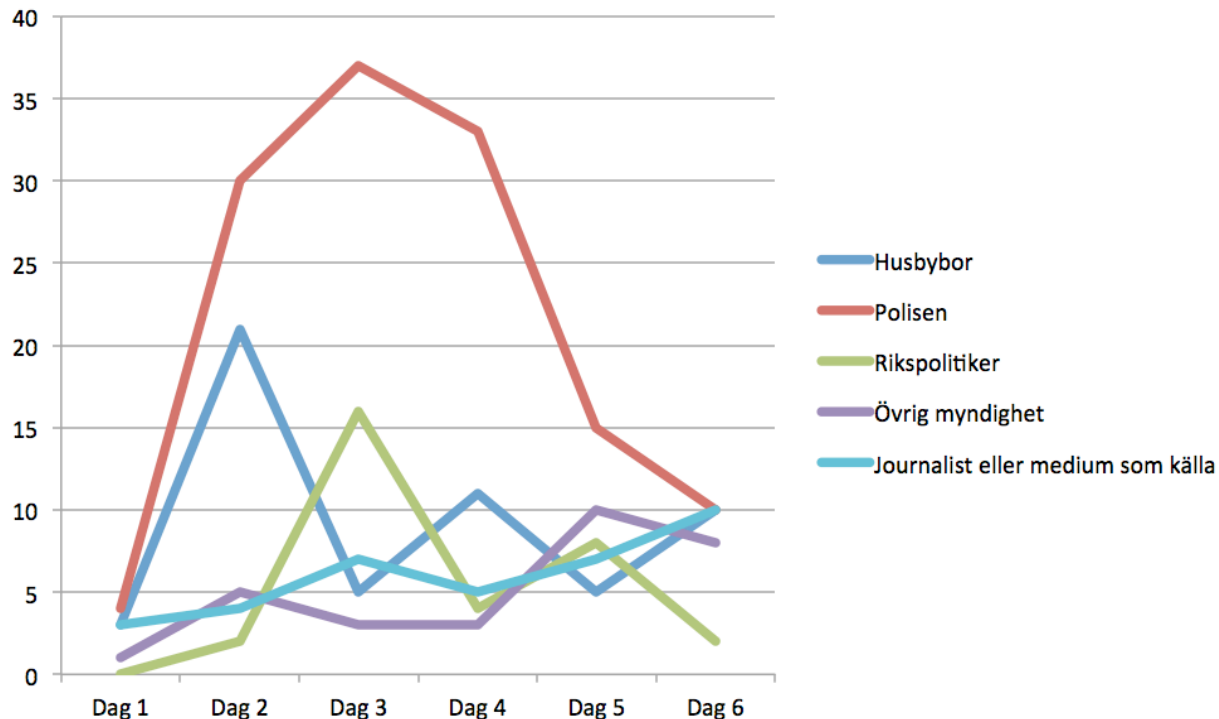

Figur 2. Hur stor plats olika grupper får i citat, räknat i antal tecken. $n=82673$

Y-axeln visar hur stort citatutrymme varje grupp får, räknat i tecken, i det totala materialet. X-axeln visar de olika grupperna. Observera att diagrammet inte visar källor som förekommer utan att citeras.

Förändring över tid

Det finns en viss förändring över tid när det gäller antalet källor för olika grupper (se figur 3). Medan kurvan för Husbybor och rikspolitiker rör sig ryckigt upp och ner, har polisen en jämn kurva som stiger fram till mitten och sedan sjunker. Övriga myndigheter och journalister som källa stiger successivt fram till dag sex.

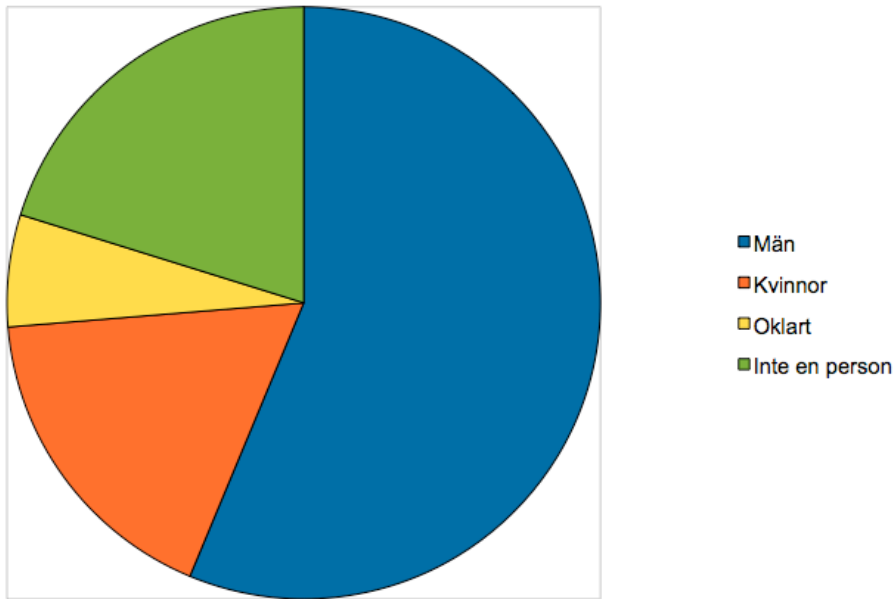
Figur 3. Antal gånger de största grupperna förekommer som källor, förändring över tid. n=331

Könsfördelning

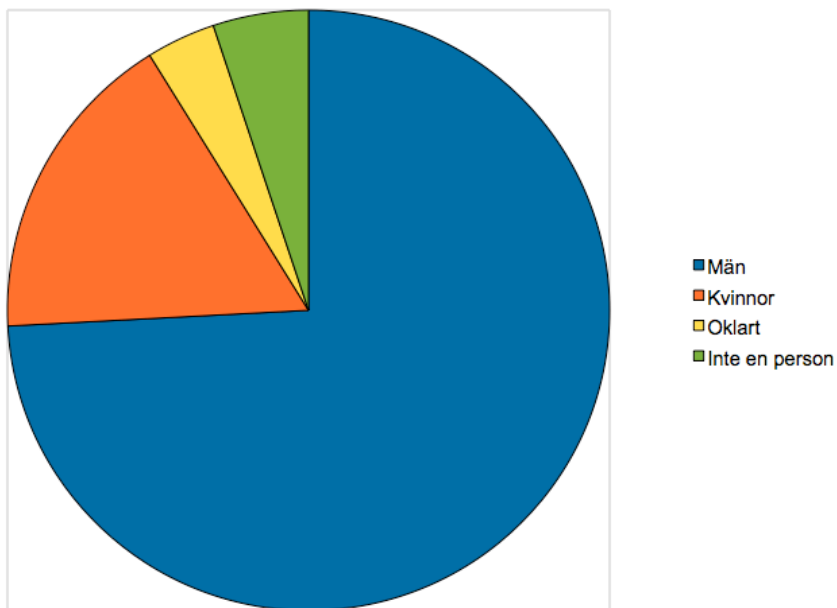
Könsfördelningen bland källorna är ojämn. Männen står för 56 procent av alla källor, kvinnorna endast 17 procent (se figur 4). Övriga källor är av okänt kön eller är inte personer alls.

Räknat i citat är skillnaden större. Männen står för 74 procent av citatutrymmet, kvinnorna står för 17 procent (se figur 5). Övriga källor är av okänt kön eller är inte personer alls.

Detta kan inte förklaras av att deltagarna i kravallerna enbart är män, eftersom deltagarna knappt förekommer som källor.

Figur 4. Hur många gånger olika kön förekommer som källor. Andelen av det totala antalet. n=331

Figur 5. Hur stor plats olika kön får i citat, räknat i antal tecken. Andelen av det totala antalet. n=82673

8. Kvalitativ undersökning

Nedan följer tre textanalyser gjorda utifrån Conboys analysverktyg som presenterades tidigare i metoddelen. Två av artiklarna är från aftenbladet.se medan en är från expressen.se. De representerar flera av de grupper som förekommer i den kvantitativa undersökningen.

8.1 Våldsamma upplopp i Husby i natt

Artikeln "Våldsamma upplopp i Husby i natt" är den som publicerades först i denna uppsats urval, strax innan midnatt under det första dygnet av kravaller. Ingressen sammanfattar: "Oroligheterna har pågått i Husby i västra Stockholm hela natten. Ett 40-tal ungdomar har satt bilar och ett garage i brand, vandaliserat och kastat sten mot polisen. Upprinnelsen ska vara ett missnöje mot polisen efter måndagens dödsskjutning" Därefter följer brödtexten som inleds med att polisen fick det första larmet kl. 02, följt av en kommentar från Fredrik Andersson, från polisens länskommunikationscentral. Han berättar att ungdomar har tänt eld på bilar och attackerat polisen med stenar.

I texten varvas citat från polisen (både Fredrik Andersson och presstalesmannen Lars Byström), med löpande text med eller utan källhänvisning och referat av TT:s material. Aftenbladets fotograf på plats, Per-Olof Sännås, citeras också som intervjuperson. Han beskriver hur maskerade ungdomar kastade sten mot polisen, men sedan skingrades när de möttes av hundar. En Husbybo, Ali Muzelef, får komma till tals, citerad från P4 Sveriges radio. Han berättar om "brutalt övervåld" från polisens sida, bland annat med hundar. Han beskriver det hela som ett stort problem.

Slutligen citeras Lars Byström igen. Nu förklarar han att polisen jobbar för att få en acceptans från alla i samhället, och avslutar med att konstatera att problemet inte bara är polisiärt, utan drabbar hela samhället.

Grundberättelsen, *fabulan*, är att 30-40 ungdomar har bränt bilar, ett garage och förstört skyltfönster i Husby. Polisen har anlät och mötts av stenkastning. Ungdomarna har dock backat tillbaka när polisen släppt sina hundar på dem. *Historian*, sättet som *fabulan* är strukturerad på,

är nästan helt kronologisk (bortsett från ingressen). Den börjar med upploppen, därefter polisens insats och vad som mötte dem, och i slutet två personer som får analysera situationen. Därtill finns *adderade val*.

I denna text är det tydligt vilka källor som anses som viktiga. Fredrik Karlsson, från polisen, står för citatet som nästan är först i hela texten. Han får även ett längre citat senare. Karlsson får stå som källa för ren fakta - han berättar vad som har hänt, hur många som är inblandade. Han framstår som artikelns huvudkälla till information.

Även Aftonbladets egen fotograf Per-Olof Sännås står för fakta, även om han beskriver det lite mer målande än Karlsson, "Sedan gick de fram igen med hundar och då spred sig ungdomarna". Sännås är ett vittne till vad som har hänt, och som sådan behöver han inte vara lika formell som Karlsson.

Husbybon Ali Muzelef står snarare för en åsikt (att polisen har använt sig av "brutalt övervåld"). Där citatet ligger, efter polisens och fotografens redogörelse för vad som har hänt, framstår Muzelef som inte särskilt trovärdig, rentav något hysterisk. Läsaren har nyss fått veta vilka våldsamma handlingar som ungdomarna har begått - i det läget kommer någon som kritiserar polisen. För övrigt är Muzelef en andrahandskälla, citerad från P4 Sveriges Radio, och det är oklart i vilket sammanhang han sa det då.

Presstalesmannen Lars Byström beklagar sig över upploppen och hur relationen mellan polis och ungdomar skadas av händelsen (troligtvis den dödade 69-åringen). Därefter förklarar han hur polisen avser att arbeta, det vill säga avbryta brottslig verksamhet. Slutligen säger han att polisen kommer att söka samarbete med organisationer och vuxna i området.

Hur ser det då ut med verben? I ingressen är "ungdomarna" agenten, det vill säga den aktiva parten i en mening: "Ett 40-tal ungdomar har satt bilar och ett garage i brand, vandaliserat och kastat sten mot polisen". Bilar, garaget och polisen är i det här fallet passiva. I brödtexten är tvärtom polisen genomgående agent, "*Polisen* skickade bussar som tog hand om hyresgästerna", "Under dagen kommer *polisen* att försöka identifiera personer". Detta sker även när det faktiskt

inte är polisen som har gjort något. “Under natten mot måndag skadades fler *polis*er”, “Tre *polis*er skadades lindrigt”.

Inte heller i meningen “Det är ännu oklart hur många bilar som stuckits i brand” är ungdomarna agent”. Bilarna tycks ha stuckits i brand av någon eller något okänt. I brödtextens första mening är *larmet* agent. “*Larmet* om upploppet kom till polisen klockan 22.06 på söndagen.”

Det förekommer dock meningar där deltagarna i kravallerna är agent: “Många av *upprorsmakarna* tycks ha vänt sig mot just polisen”, “Flera av *ungdomarna* var maskerade och de bröt upp gatustenar och krossade fönster”, “Någon *person* ska ha omhändertagits under natten”.

Texten skiljer mellan sådant som är självklart och sådant som det finns vissa tvivel kring, genom användningen av modala hjälpverb. Det är uppenbarligen självklart att ett 40-tal polis har deltagit i arbetet, vilka tidpunkter bränderna har börjat, och att polisen har skjutsat evakuerade hyresgäster i bussar. I dessa meningar står bara vad som har hänt och inget ifrågasätts. Vad som är mindre självklart är varför upploppen har uppstått. “Upprinnelsen *ska* vara ett missnöje mot polisen efter måndagens dödsskjutning”, säger ingressen. Vidare: “Många av upprorsmakarna *tycks* ha vänt sig mot just polisen”. Samma tvekan syns i referatet som föregår citatet från Husbybon: “Han *berättar* att bakgrunden till upploppet är vreden över att en 68-årig man sköts ihjäl av polisen” (just detta är dock inget modalt hjälpverb). Men vissa detaljer av förloppet beskrivs med en viss tvekan. “Enligt polisen *ska det handla* om ett gäng på 30-40 ungdomar”, “Någon *person ska ha* omhändertagits under natten” (*ordet någon* är dessutom oklart. Troligtvis syftar det på en person, men inte helt säkert).

Generellt använder denna text poliserna som huvudpersoner och huvudkällor, utan att ifrågasätta dem närmare. Detta syns både i textmängd och i språket.

8.2 Regeringen skyller på unga arga män

Rubriken *Regeringen skyller på unga arga män* följs av en ingress som säger att Fredrik Reinfeldt och Erik Ullenhag skyller upploppen i Husby på unga arga män. ”Regeringen vill inte ta något ansvar”, konstateras. Brödtexten inleds med löpande text som berättar att det bor cirka 12 000 personer i Husby, och att förorten har hög arbetslöshet, 65 procent utlandsfödda, låga löner och få gymnasiebehöriga ungdomar. Därefter följer en intervju med statsminister Fredrik Reinfeldt. Han framhåller att han tycker Husbys situation med hög andel invandrare är positiv, och att deltagarna i kravallerna är en kärna av ”unga, arga män”. Reinfeldt vill däremot inte spekulera i vad upploppen beror på.

Därefter finns mer statistik om Husby som förort, och, även det i löpande text, konstaterandet att ”inom ett par år har det snarare rustats ner i förorten än tvärtom”. Integrationsminister Erik Ullenhag berättar att regeringen gjort stora satsningar på Husby och kommer fortsätta att göra det. Artikeln avslutas med en kommentar från Reinfeldt om ett tidigare besök i Husby: ”Jag fick då en varm känsla för att Husby är på rätt väg”.

Artikeln är publicerad dagen efter en presskonferens då Reinfeldt för första gången uttalade sig offentligt om Husbykravallerna. Det ska kommas ihåg att själva nyheten egentligen är att Reinfeldt för första gången uttalar sig om Husbykravallerna (artikelns *fabula*), något som i sig inte riktigt är en händelse. Att detta ändå blivit en lång artikel på nyhetsplats är konsekvensen av ett medvetet val.

Bara två personer förekommer i artikeln, Reinfeldt och Ullenhag. Reinfeldt får här stå som en bärare av åsikter. Han presenterar inte fakta, utan säger sina åsikter om kravallerna. Det verkar som om att han menar att problemet ligger på individnivå, åtminstone säger han inget om förortens sociala situation. Ullenhag får även han kommentera i egenskap av en tyckare. Han verkar dock vara i mer av en försvarsposition. Ullenhag nämner flera konkreta åtgärder regeringen ska pröva för att minska bland annat arbetslösheten i Husby.

I artikelns *historia* varvas Reinfeldts och Ullenhags kommentarer med statistik om Husby. Läsaren får en bild av ansvarslösa politiker som inte verkar förstå vidden av problemen i Husby. Politikerna vill inte se några strukturella problem, utan hänvisar till en klick “unga, arga män”, vars problem är just att de är unga och arga. Detta är bakgrunden till rubriken, som även deklarerar att regeringen “skyller” på dessa unga, arga män. Detta är inte helt självklart, Reinfeldt kommenterar aldrig vems *ansvar* det som har hänt är, utan konstaterar snarare att de flesta Husbybor inte deltar i kravallerna (och de som gör det är mycket riktigt unga, arga män).

Den anklagande tonen finns särskilt i sättet som texten använder Reinfeldts citat om ett tidigare Husbybesök: “Jag fick då en varm känsla för att Husby är på rätt väg”. Som det är placerat i artikeln ligger det efter en mening om att Reinfeldt och Ullenhag inte har några planer på att besöka Husby. Med bakgrund av vad som har sagts blir hans citat närmast hånfullt mot invånarna i Husby. Statsministern struntar i förorten eftersom han redan har varit där, och dessutom fick han då en “varm känsla”, vilket kraftigt motbevisas av den nuvarande situationen. Reinfeldt kan mycket väl ha sagt just så, men sättet citatet är placerat på, som en avslutning, antyder att det är något värt att lägga på minnet.

Flera gånger konstateras öppet i texten att regeringen inte vill ta något ansvar för Husbykravallerna. Det är också uppenbart, att döma av texten, att kravallerna beror på sociala problem som till exempel arbetslöshet. Ingen person säger det visserligen, men kombinationen av fakta om arbetslöshet och citaten från politikerna ger en klar bild av varför det ser ut som det gör. Se till exempel på textstycket: “Husby har kallats bland många engagerade lokalt för ett av de bortglömda miljonprogrammen. Inom ett par år har det snarare rustats ner i förorten än tvärtom. Samlingslokalen Träffpunkten har lagt ner lika så den lokala vårdcentralen och tandläkaren[...].”

Även om påståendena stämmer (det är till exempel svårt att motbevisa att “många” har sagt något), motiveras det inte varför det är relevant att nämna nedlagda institutioner i en artikel om Reinfeldt och Husbykravallerna. Det är visserligen inte otänkbart, men utan en kontext eller ett uttalande från en expert framstår det som reporterns egna åsikter. Även stycket “I stället för att ta

ansvar för missnöjet bland delar av invånarna vill regeringen bara blicka framåt och pratar om satsningar”, antyder en ignorant och ansvarslös regering som förnekar aktuella problem.

Artikeln innehåller några vanliga nominaliseringar, övergripande begrepp för att förklara komplexa händelseförlopp. *Satsningar*, *miljonprogrammen* och *trösklar* ger en bild av ett samhälle som har ett stort glapp till resten av samhället och som kräver någon typ av projekt för att kunna bli en del av detsamma.

Hur ser det då ut med verben? När tillståndet i förorten beskrivs är det delvis oklart vem som ligger bakom det. “*Förorten* dras med hög arbetslöshet”, “*Folkmängden* har legat stadigt”. Detta ger en bild av att förorten och folkmängden är något passivt som inte beror på invånarna (i själva verket är det ju *förortens invånare* som dras med hög arbetslöshet). Samtidigt heter det att det är *invånarna* som bor i Husby.

Artikeln använder dock sällan eller aldrig modala hjälpverb. Detta gäller även när det i texten dras slutsatser som kanske inte är självklara. “I stället för att ta ansvar för missnöjet bland delar av invånarna vill regeringen bara blicka framåt och pratar om satsningar.”. Detta påstående kan uppfattas som en åsikt och anklagande mot regeringen, men har ändå en stor säkerhet i sitt språk.

8.3 Nu har de vuxna i Husby fått nog

Artikeln är publicerad den 24 maj, i slutet av de dagar upploppen skedde. Inledningsvis sammanfattas upploppen kort och sedan övergår texten i ett flertal intervjuer med Husbybor.

Läsaren får veta att upploppen startade under söndagskvällen när ett 40-tal ungdomar satte bilar i brand, krossade rutor och kastade sten mot polisen och räddningstjänsten. Åsikter kring upploppen förmedlas av civilpersoner. “Det som händer är jättebra, ungdomarna behöver visa sin ilska”, säger Alain Juslain, 29 år. “Vi tycker inte om det här”, säger Ahmed Alsmadi, 32.

Därefter följer en lång konversation mellan en fyrbarnsmamma som vill vara anonym och närpolischefen Jörgen Karlsson. Det står att han är välbekant med kvinnan och de diskuterar att många aktiviteter för ungdomar stängts ner i Husby.

Plötsligt tar artikeln en oväntad vändning när fyrbarnsmammam hör en konversation en annan kvinna har på sin mobiltelefon. Sistnämnda diskuterar irriterad upploppen med sin svärson. Fyrbarnsmamman blir upprörd och konfronterar kvinnan. Dessa två börjar argumentera och fyrbarnsmamman kallar slutligen kvinnan för rasist.

Därefter börjar kvinnan prata om händelsen med Expressens reporter och berättar upprört om hur hon uppfostrar sina egna barn och att de är toppelever. Artikeln avslutas med att kvinnan utbrister “Kom och kolla hur vi uppfostrar våra barn!”.

Fokuset i artikeln ligger på Husbyborna själva. De kommer till tals hela artikeln igenom och många starka åsikter förmedlas via pratminus. Två husbybor citeras inledningsvis i varsitt pratminus. Dessutom kommer ytterligare fyra Husbybor till tals i en kort enkätundersökning som hör till artikeln. Huvudpersonen introduceras dock först efter halva artikeln. Det är den anonyma fyrbarnsmamman. Hon tar upp absolut störst plats och har både en konversation med närpolischefen samt en upprörd diskussion med en annan kvinna. Även om hon inte får komma till tals först talar hon mest.

Alla civilpersoner förmedlar sina egna känslor kring upploppen. Vissa är mer specifika och dramatiska i sina uttalanden än andra. Alain Juslain säger till exempel att "Det som händer är jättebra. Ungdomarna behöver visa sin ilska. Polisen sköt en man som hade kniv. De kunde ha hanterat det på ett bättre sätt. Däremot är det fel sätt att agera genom att bränna bilar. Man har rätt att demonstrera, men man gör det på fel sätt". Hans åsikter framgår tydligt.

Conboy skriver att en artikels struktur skapar hierarkier av betydelse och tolkning. Detta kallas kategorisering. Hierarkin byggs kring ordningen på källorna, men också på vad de tillfrågade säger. Alain Juslain har i förhållande till artikelns relativt långa text inte mycket plats att uttala sig på. Ändå placerar han sig högt i hierarkin då hans uttalande är starkt både åsiktsmässigt och känslomässigt. Den anonyma fyrbarnsmamman placerar sig högst upp i hierarkin eftersom hon gör ännu starkare uttalanden. Hon kallar exempelvis en annan kvinna "rasist". Hennes placering beror också på det faktum att hon får möjlighet att ta upp mest plats i artikeln. Att döma av det utrymme hon får värderas hennes åsikter högt. Hon dominerar historien. Närpolischefen Jörgen Karlsson får mer utrymme än Alain Juslain, men mindre plats än fyrbarnsmamman. Trots detta placerar han sig inte speciellt högt i hierarkin då han inte har speciellt starka uttalanden. Han säger saker som "Den där fotbollsaktiviteten är det väl full rulle på?", frågor som för samtalet med fyrbarnsmamman framåt utan att dela med sig av några åsikter.

Artikeln följer ingen kronologisk ordning utan läsaren förflyttas både framåt och bakåt i tiden under ett sexdagarsperspektiv. Inledningsvis är det söndag den 19 maj och kravallerna äger rum. Därefter verkar det vara fredag 24 maj då artikeln är publicerad. Intrycket är att reportern som skrivit texten befunnit sig i Husby under dagen och pratat med civilpersoner. Personerna berättar i imperfekt om sina upplevelser, vilket får läsaren att anta att kravallerna upphört. Sedan förflyttas läsaren tillbaka till tisdag den 21 maj under den tid bilar fortfarande brann. Det berättas om en kvinna som hotats om att bli nerslagen för att hon bett ungdomar lämna platsen för kravallerna. Därefter förflyttas läsaren en dag framåt till onsdag den 22 maj och fyrbarnsmammans två diskussioner påbörjas.

Artikeln innehåller fler historier. Dels de små korta citaten i början om civilpersonernas upplevelser kring upploppen, fyrbarnsmammans diskussion med närpolischefen samt hennes diskussion med en annan kvinna. De två senare historierna är mer välutvecklade än de första.

I de två senare historierna syns tydliga sociala och kulturella preferenser. Närpolischefen Jörgen Karlsson framställs som en snäll polis som med enklare, vänligt formulerade frågor som för samtalen med fyrbarnsmamman framåt. I texten står "Vad gör ni från moskén? frågar Jörgen Karlsson vänligt". Jörgen Karlsson säger också att "vad han förstått får nästan alla som söker ett sommarjobb i år". Han upplevs som mycket opartisk i avseendet att han inte förmedlar några starka åsikter. Det blir tydligt att han är här för att representera polismyndigheten och agerar utifrån en yrkesmässig roll snarare än utifrån en privat roll. Fyrbarnsmamman är däremot här som privatperson och presenterar sina egna åsikter som är mycket starka. Som svar på Jörgen Karlssons påstående om att alla får sommarjobb svarar hon "Nej. Om man har kompisar eller kontakter så kan de få. Utbildning och erfarenheter betyder inget. Det som räknas är om man känner någon". Vid ett annat tillfälle säger hon "Allt har lagts ner, ner, ner".

I narrativet görs val för att ge historien sociala och kulturella preferenser. Detta blir mycket tydligt i den andra konversationen fyrbarnsmamman har. Här står att en medelålders svensk kvinna passerar en fruktmarknad samtidigt som fyrbarnsmamman. Det är väldigt intressant att den svenska kvinnans ursprung kommenteras medan fyrbarnsmamman aldrig beskrivs med en speciell nationalitet eller med ett ursprung. Den svenska kvinnan frågar fyrbarnsmammans son "Har du varit med ute och kastat sten eller?". En ordväxling följer och det hela avslutas med att fyrbarnsmamman kallar den svenska kvinnan för "jävla rasist".

Conboy skriver att narrativ bidrar till skapandet av vår värdsbild. Närpolischefen frågar fyrbarnsmamman vad de gjort från moskén. Detta blir en kulturell preferens om att invandrare är muslimer. Det är ett subtilt men ändå befintligt mönster som gör att läsarna kan addera den uppfattningen till sin världs bild om mönstret upprepas. Dessa subtila mönster fortsätter i och med att det står i artikeln att den svenska kvinnan frågar den andra kvinnans son om han varit med och kastat sten. Här anspelas det i texten dessutom på att svenskar tycker att invandrare är brottslingar i och med att det är specifikt utskrivet i texten att den första kvinnan är svensk. Att fyrbarnsmamman sedan kallar den svenska kvinnan för rasist är också med och skapar ett mönster- att invandrare tycker att svenskar är rasister. Enligt Conboy skapar narrativen den värld vi lever i, med betoning på skapar. Han är tydlig med att den inte endast beskriver verkligheten som den ser ut. Detta innebär att om mönstrena som finns i denna artikel upprepas kommer de så småningom bli definitionen av vår värld. Artikeln avslutas med att fyrbarnsmamman säger "Nu

kommer den här kvinnan och frågar hur vi uppfostrar våra barn. Kom och kolla hur vi uppfostrar våra barn!”. Detta ger ett intryck av att den svenska kvinnan kommer från något ställe där hon själv tror att det är annorlunda gentemot hur det är i Husby, enligt fyrbarnsmammans uppfattning.

Artikeln blir ett uttryck för vad personer i Husby har att säga om upploppen och det finns ingen tydlig nominalisering. Det finns dock ett kort stycke där det står att “Viktig samhällsservice har lagts ned”. Denna service omfattar saker som stadsdelsförvaltningens kontor, försäkringskassan, bankkontor och folktandvård. Nominalisering beskrivs av Conboy som att förenkla komplicerade processer och göra dem mer abstrakta. Samhällsservice i sig är dock ingen process utan snarare ett samlingsnamn för ovan nämnda kontor. Att samhällsservicen läggs ner är snarare en process. Det är ett slags förfall av infrastrukturen. Detta förfall tas upp ett flertal gånger i artikeln. Exempelvis när fyrbarnsmamman frågar närpolischefen vad som händer med den gamla idrottshallen som stängts eller när hon berättar att fritidsgården Gula Gården lagt ner sina aktiviteter. I artikeln står också att hyrorna stigit. Allt detta skapar tillsammans ett uttryck för förfallet.

I artikeln står att “Enligt ungdomsstyrelsen står 38 procent av ungdomarna i Husby utan jobb och utbildning. Många föräldrar är också utan jobb eller har usla arbetsvillkor”. Detta kan också ses som bevis på en försämrad infrastruktur. Skolsystemet fungerar inte som det ska och inte heller arbetsmarknaden.

Tittar man på meningsbyggnaden i artikeln när det gäller fyrbarnsmamman är hon nästan alltid den aktiva parten i meningen, agenten. Detta gäller både meningar som inte är citat och de som är det. I texten står exempelvis “*Fyrbarnsmamman* frågar “, “En *fyrbarnsmamma* som Expressen intervjuar går fram till närpolischefen Jörgen Karlsson” och “Trots bönen är *fyrbarnsmamman* fortfarande arg”. Mamman frågar, går fram och är arg. Hon är hela tiden i fokus förutom vid enstaka tillfällen när polischefen bryter in med en fråga och blir agent. Men det blir tydligt att han är “den svaga” i konversationen. När han är agent står det exempelvis “Till slut säger Jörgen Karlsson...”. Det står att han undrar och vid ett tillfälle är han citerad när han frågar fyrbarnsmamman “Men visst finns det... den där fotbollsaktiviteten är det väl full rulle på?”.

Artikeln är till stor del baserad på citat från personer i Husby. Det finns därför inga moddala hjälpverb i artikeln. Det kan dock anas att texten har vissa attityder till intervjupersonerna vid ett

flertal tillfällen. Detta sker exempelvis när det står att närpolischefen frågar “vänligt”. I artikeln står också “Säger kvinnan provocerande mot sonen” vid det tillfälle den svenska kvinnan frågar fyrbarnsmammans son om han varit med och kastat sten.

8.4 Resultat

Övergripande går att konstatera att artiklarna har skilda infallsinklar. Den första artikeln från Aftonbladet är av informerande karaktär då det är den första artikeln som presenteras i samband med upploppen i Husby. Den andra utvalda artikeln från Aftonbladet handlar däremot om Reinfeldts syn på upploppen och innehåller till skillnad från den första artikeln mycket kritik. Kritiken framförs inte direkt utan snarare subtilt genom val av ord och uttalanden som “Regeringen vill inte ta något ansvar”, vilket inte är ett citat utan en mening konstruerad av reportern själv.

I artikeln från Expressen ligger fokus på invånarna i Husby. Läsaren möter personer av varierande karaktär som ger sina bilder och åsikter kring upploppen. Trots att andra källor som polisen presenteras i artikeln kvarstår huvudfokus på invånarna.

Nedan följer en genomgång av resultat från varje enskild artikel.

Aftonbladet

Våldsamma upplopp i Husby i natt

Detta är en artikel ur polisens perspektiv. Fredrik Karlsson står som en ensam källa till själva händelseförloppet. Det finns inga andra angivna källor till vad som har hänt, förutom möjligtvis Aftonbladets fotograf, men han står med som ett vittne till en del av förloppet, inte en sanningssägare. Hans uppgifter ifrågasätts aldrig, på två ställen uttrycks dock en viss distans (enligt polisen *ska det handla om, någon person ska ha omhändertagits*). Men förutom det är polisen artikelns sanningssägare. Detta trots att polisen uppenbarligen är en part i en konflikt.

Lars Byström, polisens presstalesman, får även stort utrymme att förklara sin syn på vad som har hänt och varför det är ett problem.

Att polisen är viktig syns även i artikelns meningsuppbyggnad. Även när det är “ungdomarna” som står bakom en handling, så står polisen först i meningen, det vill säga är *agenten*. Den enda motvikten till polisen är Husbybon Ali Muzelef. Men han tenderar att framstå som något upprörd och eventuellt icke trovärdig att den som läsar hans citat snarare litar mer på polisen än på honom.

Detta är en artikel som är typisk för urvalet eftersom den låter polisen ta stor plats. Det är intressant att polisen får stå för fakta och någon typ av åsikter. Som första publicerade artikel i vårt urval är den extra intressant, eftersom den är ett exempel på vad som händer när en artikel framställs under förmodad press.

Regeringen skyller på unga arga män

Sammantaget har artikeln en anklagande ton, den innehåller uttalade slutsatser om arbetslöshet och upplopp, och den använder citat som tenderar att få Reinfeldt och Ullenhag att verka ignoranta och oförstående.

Meningen ”Regeringen vill inte ta något ansvar” från ingressen sammanfattar hela artikelns utgångspunkt. Det är dock anmärkningsvärt, eftersom det är svårt för någon att veta vad regeringen faktiskt *vill*. Regeringen själva skulle nog knappast hålla med om att de inte vill ta ansvar. Publicerat tillsammans med statistik om sociala problem i Husby, utan förklaring, framstår artikeln som närmast en typ av opinionsjournalistik.

Trots att artikeln utmålar förorten Husby som ett offer för regeringens politik finns ingen Husbybo citerad i artikeln. Därmed är den typisk för det samlade materialet, den låter representanter för myndighetssverige beskriva problemen i Husby (även om det i detta fall inte är smickrande för dem). Dock uttalar sig heller ingen polis uttalar sig i artikeln, vilket de gör i majoriteten av Aftonbladets artiklar.

Expressen

Nu har de vuxna i Husby fått nog

Artikeln är ett undantag från de resultat som syns i kvantundersökningen utifrån statistik gällande både Aftonbladet och Expressen. Där har polisen överlägset mest utrymme att uttala sig

på, både när det gäller antal källor och antal tecken. Dessutom är majoriteten av alla källor män. I artikeln med rubriken ”*Nu har de vuxna i Husby fått nog*” är majoriteten av källorna Husbybor. Huvudkällan med allra mest tecken är dessutom en kvinna.

Som nämnt ovan förekommer många Husbybor i få artiklar, medan poliskällorna är mer utspridda och jämnt fördelade över flödet av artiklar. I den analyserade artikeln från Expressen syns denna företeelse tydligt. Den enda artikeln innehåller 10 Husbybor. Dessa står för en tredjedel av alla Husbybor som figurerar i Expressen.

Sammanfattningsvis får fyrbarnsmamman dominera artikeln i Expressen. Enligt kategoriseringen i artikeln placerar hon sig högt upp i hierarkin, i dubbel bemärkelse. Hon har flest citat och kommer med de starkaste åsikterna. Dessutom är hon ofta den aktiva parten i meningarna. Det är hon som styr sina samtal. Hon är inte försiktig när det kommer till att uttrycka starka åsikter. Närpolischefen Jörgen Karlsson framstår i kontrast med fyrbarnsmamman som väldigt politiskt korrekt. I sitt samtal med kvinnan är han väldigt försiktig och levererar inga upseendeväckande kommentarer. Hans roll blir en representant för lagen medan fyrbarnsmamman är där som privatperson då hon är personligt investerad i Husby. Hon bor där och det är platsen där hennes barn växer upp.

I artikelns narrativ anspelar reportern på många av de stereotyper som finns kring invandrare. Kvinnan som fyrbarnsmamman hamnar i diskussion med kallas till exempel uttryckligen för ”den svenska kvinnan” och hon undrar om fyrbarnsmammans son deltagit i kravallerna.

9. Analys

Här jämförs resultatet från den kvantitativa och den kvalitativa undersökningen med tidigare forskning. Resultaten analyseras därefter enligt Stuart Halls teorier om skillnader och ”den andre”. Frågeställningen som tidigare redovisats handlar om hur ofta källor förekommer i artiklarna och hur stor plats de får. Intressant är även förändringen över tid. Frågeställningen behandlar även på vilket sätt de olika grupperna framställs, vilken roll personer får och om det i texterna syns en attityd till respektive grupp.

Den tidigare forskningen, i synnerhet Nygren 2005, Hallin, Jashari, Listerborn och Popoola 2010 samt Guibourg 2010, ger en relativt samstämmig bild av mediernas rapportering om förorter. I allmänhet handlar nyheterna om brott och sociala problem, och när det händer något extraordinärt är det representanter för det svenska samhället som får uttala sig - myndighetspersoner, poliser, rektor, experter och även journalister. Förortsborna själva kommer då sällan till tals. Guibourg konstaterar att endast cirka 17 procent av källorna är Tenstabor i hennes undersökning av hur Tenstabor framställs i ett urval av etablerad press (och då är hennes material ändå brett, och fokuserar inte på en särskild händelse).

Materialet om Husbykravallerna i denna uppsats bekräftar den tidigare bilden. Visserligen är Husbybor den andra största gruppen, både räknat i antal källor och i citat. Men om man ser till polisen, rikspolitiker och övriga myndigheter som representanter för det svenska samhället utgör de en klar dominans. Husbyborna står för 18 procent av källorna och utgör 16 procent av citaten. Dessa siffror ligger mycket nära Guibourgs undersökning om Tenstabor.

Dessutom är Husbybor som källor koncentrerade till betydligt färre antal artiklar än vad poliserna är. Medan polisen har ett relativt jämt flöde och förekommer i majoriteten av artiklarna, är Husbybornas kurva mer ryckig. Artikeln ”Nu har de vuxna i Husby fått nog” som analyseras i den kvalitativa delen av denna uppsats utgör ett exempel på detta. När Husbyborna väl får komma till tals (och det med stort utrymme) så är det i särskilda artiklar. Det ska dock sägas att fyrbarnsmamman i artikeln tillåts definiera situationen i Husby.

Artikeln “Våldsamma upplopp i Husby inatt” visar på hur polisen får stå som huvudkälla till information, ofta utan att ifrågasättas. Detta exempel är extra tydligt, kanske för att det är den första artikeln som skrevs, men den som tittar igenom det övriga materialet kommer se att detta upprepas.

Den manliga dominansen i artiklarna om Husby är anmärkningsvärd. Till detta finns ingen specifik forskning kopplad, det kan bara konstateras att män är en grupp som får stort utrymme i rapporteringen om förorter, jämte grupperna poliser, rikspolitiker och övriga myndigheter. Detta gäller män från alla grupper i den kvantitativa undersökningen.

Finns det då någon skillnad jämfört med tidigare forskning? Inget som med lätthet kan konstateras. Denna undersökning bekräftar det som tidigare forskning visar, att sådant som händer i förorten framför allt beskrivs av företrädare för det svenska samhället. Detta trots att det ju faktiskt är Husbyborna som drabbas av kravallerna. Detta bekräftas i artikeln “Regeringen skyller på unga arga män” som analyseras i den kvalitativa delen av denna uppsats. Även denna relativt kritiska artikel använder rikspolitiker och myndighetsstatistik som källa. Den är dock ett tydligt exempel på att alla artiklar inte är positiva till det svenska samhället. Men det är ändå talande att den inte låter Husbybor kommentera regeringens insatser, i synnerhet när det handlar om arbetslöshet och gymnasiebehörighet.

En intressant aspekt är att organisationen Megafonen knappt får något utrymme alls i materialet, vilket tidigare har hävdats. Megafonen förekommer endast som källa 5(!) gånger i totalt 93 artiklar. Uppfattningen att Megafonen fick stort utrymme i medierna under Husbykravallerna har därmed inget stöd i denna undersöknings resultat.

Hur förhåller sig då resultatet till Stuart Halls teorier om skillnader och ”den andre” som finns sammanfattade under avsnittet Teori?

Som Hall beskriver så bygger människors förståelse för världen på att det finns skillnader mellan saker och ting, olika grupper eller klasser. Dessa skillnader återfinns i hur dessa grupper framställs, och ofta har en särskild grupp makten över framställningen. I de fall då skillnaderna

definieras av två av varandra motsatta grupper så finns det normalt en av dem som är dominant. Som framkommer under rubriken Teori i denna uppsats, har den som har makten över framställningen makten att reproducera sin egen världsbild genom medier.

Halls teorier går utan problem att applicera på denna uppsats. Baserat på källornas förekomst i antal och på deras citatutrymme kan följande mönster urskiljas:

Myndigheter som källor dominerar över *Husbybor* som källor. *Journalister* som källor dominerar över *aktivister* (Megafonen) som källor. *Män* som källor dominerar över *kvinnor* som källor.

Vissa specifika grupper har alltså överlägsen makt över framställningen av Husby, och medierna bidrar till att reproducera dessa gruppers världsbild. Denna dominans kallas enligt Hall *hegemoni*.

Enligt teorierna som Hall presenterar beror skillnader i framställning på att de behövs för att skapa mening i vår värld, för att de bidrar till att kunna föra en dialog med "den andre", för att kultur bygger på att ge ting mening genom klassystem, och för att "den andre" är fundamental för konstruktionen av jaget.

I fallet Husby innebär denna skillnad att den oproportioneliga makten om framställningen av Husby krävs för att upprätthålla bilden av Husby i förhållande till övriga Stockholm. Föreställningen om förorten och dess invånare lever på att Husby tilläts definieras av det svenska samhället och inte av invånarna som bor där. Exempelvis blir fyrbarnsmamman i artikeln från Expressen definierad som "den andre" när kvinnan hon argumenterar med presenteras som "den svenska kvinnan".

Hall konstaterar att makten över framställningen inte är konstant. Hur olika grupper porträtteras förändras över tid beroende på hur maktförhållanden sinsemellan förändras (kampen om framställningen). Med andra ord är Husby inte dömt att för evigt skildras av utomstående företrädare för det svenska samhället. I denna uppsats finns dock som sagt inget stöd för att det skulle ha skett någon förändring på det området.

Sammanfattning av resultat och analys

Sammanfattningsvis visar studiens resultat att polisen är den källa som förekommer i störst utsträckning, både när det gäller citatmängd och antal källor. De får absolut störst plats även om det i de kvalitativa textanalyerna finns undantag, som fyrbarnsmamman. Läger man samman polisen med övriga myndigheter och politiker, i egenskap av representanter för det svenska samhället, så står de tillsammans för en stark majoritet av källorna.

Polisen dominerar även när det gäller förändring över tid. De har mest utrymme i rapporteringen från början till slut. Husbyborna når vid dag två sin topp och når då upp till hälften så många källor som polisen har när de förekommer som mest i rapporteringen. Den kvalitativa undersökningen visar dels att polisen får definiera händelserna i Husby (från aftenbladet.se) men dels att det förekommer artiklar där husbybor istället tar överhanden (från expressen.se). När det gäller attityder till respektive grupp utmärker sig den andra artikeln från aftenbladet.se. Som rubriken avslöjar ”skyller” regeringen på unga arga män. Attityden till regeringen (grupp rikspolitiker) är negativ, och texten framhåller de sociala problemen i Husby. Ändå får ingen Husbybo komma till tals.

När studien kopplas till Stuart Halls teorier blir det tydligt att vissa grupper har makt över hur Husbykravallerna framställs. Myndigheter dominerar över husbybor som källor, journalister över aktivister som Megafonen och män över kvinnor som källor. Via medierna reproduceras denna världsbild. Föreställningen om förorten definieras således genom att Husby definieras av det svenska samhället istället för av invånarna som lever i stadsdelen. Viktigt att nämna är dock att denna framställning inte behöver vara för evigt. Frågan kring hur olika grupper porträtteras förändras över tid beroende på hur maktförhållanden förändras.

10. Slutsatser och diskussion

Här följer en diskussion kring studiens resultat och vilka slutsatser som kan dras från detta.

Till att börja med, den mest relevanta frågan: håller studiens resultat? Med hänvisning till att detta är en totalundersökning som analyserar allt definierat material under en begränsad period är studien tillförlitlig.

I studiens begränsning ligger dock att den, förutom i tre valda fall, säger lite eller inget om *hur olika källor generellt skildras i rapporteringen om förorter*. Går det att se mönster i om vissa grupper förekommer i mest positiva eller mest negativa sammanhang?

Inte heller säger denna uppsats något om varför det ser ut som det gör. En misstanke är att det har att göra med reportrarna själva (vilken bostadsort och social tillhörighet de har). Som sägs i tidigare forskning uppträder journalister i förorten som tillfälliga besökare, och baserar sin kunskap delvis på fördomar. En komplettering till denna studie skulle kunna vara att intervjua vissa journalister för att få höra deras förklaringar.

Men det är ingen tvekan om att studien säger något om hur olika grupper värderas i rapporteringen om Husby (och, tillsammans med tidigare forskning, om förorter generellt). Poliserna och andra myndighetspersoner anses viktiga, Husbybor anses mindre viktiga. Det är också så att männen som källor dominerar över kvinnorna som källor.

Detta innebär naturligtvis en större problematik än vad denna studie har kunnat visa. Det är ett problem i sig att delar av samhället inte får göra sin röst hörd.

Det är också så att om förortsbor inte värderas högt av medierna, är det nära till hands att tro att förortsborna heller inte kommer att värdera medierna speciellt högt. Vad som är orsak och verkan finns det olika uppfattningar om. Men detta bidrar till ett glapp mellan olika samhällsgruppers mediekonsumtion. I längden är det ett demokratiskt problem ifall en skev rapportering leder till att förortsbor undviker etablerade medier. Det leder till en ökad polarisering och riskerar att reproducera etablerade föreställningar om olika geografiska och sociala delar av samhället.

Grundproblemet är att etablerade medier normalt inte är närvarande i förorter som Husby. Ifall journalister arbetade där på samma sätt som i innerstan, skulle de förmodligen ha bättre kännedom om platsen och då agera annorlunda under en upploppssituation. Förmodligen skulle de då ha fler kontakter bland lokalbefolkningen, större kännedom om vilka typer av personer som deltar i upploppen, och en större medvetenhet om den sociala situationen i Husby.

10.1 Förslag till vidare forskning

Tidigare konstaterat är att organisationen Megafonen fick mycket mindre plats i artiklarna än väntat. Frågan är hur resultatet skulle se ut om den definierade tidsperioden undersökningen behandlade skulle förlängas. Ett alternativ skulle vara att använda resultatet som framkommit genom denna undersökning och jämföra det med en likadan undersökning gjord under en senare tidsperiod när nyheten om kravallerna fortfarande var aktuell och tog plats i nyhetsflödet.

Det skulle även vara intressant att jämföra resultaten av detta med upplopp i rikare områden för att se vilka som huvudsakligen skulle få definiera nyheten då. Frågan är om det fortfarande skulle vara de svenska myndigheterna som får tolkningsföreträde eller om experter, rikspolitiker och även boenden från drabbat område skulle få ta större plats.

Referenser

Trycka källor:

Nygren, Gunnar (2005). *Skilda medievärldar: lokal offentlighet och lokala medier i Stockholm*. Brutus Östlings bokf Symposion. Stockholm

Nord, Lars & Nygren, Gunnar (2002). *Medieskugga*. Atlas. Bjärnum

Hall, Stuart (1999). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. SAGE Publications Ltd. Scotland

Conboy, Martin (2004). *The Language of the News*. Routledge. Wiltshire

Esaiasson, Peter & Gilljam, Mikael & Oscarsson, Henrik & Wängerd, Lena (2012). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4:e uppl. Norstedt Juridik. Vällingby

Backman, Jarl (1985). *Att skriva och läsa vetenskapliga rapporter*. Studentlitteratur. Lund

Backman, Jarl (2008). *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur. Lund

Elektroniska källor:

Rapporter

Per Olof Hallin, Alban Jashari, Carina Listerborn & Margareta Popoola (Malmö högskola 2010) . *Det är inte stenarna som gör ont. Röster från Herrgården, Rosengård- om konflikter och erkännande*. Tillgänglig:
<http://www.mah.se/upload/FAKULTETER/KS/Forskningprocent20KS/MAPIUS5procent20-procent20Detprocent20procentC3procentA4rprocent20inteprocent20stenarnaprocent20somprocent20gprocentC3procentB6rprocent20ont.pdf> (2013-11-25)

Riksantikvarieämbetet och Integrationsverket (2000). *Miljonprogram och media. Föreställningar om människor och förorter*. Tillgänglig:
<http://www.mkc.botkyrka.se/biblioteket/Publikationer/miljonprogram.pdf> (2013-11-25)

C-uppsatser

Guilbourg, Clara (2010). *Den farliga förorten: En studie av Tenstas mediebild och hur den uppfattas av tenstabor*. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:320608/FULLTEXT01.pdf> (2013-11-26)

Artiklar till den kvalitativa undersökningen

Aftonbladet.se (2013-05-19). Emmelie Wallroth & Sofia Roström Andersson. "Våldsamma upplopp i Husby i natt". Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16804681.ab> (2013-12-11)

Aftonbladet.se (2013-05-22). Josefín Karlsson & Andreas Söderlund. "Regeringen skyller på unga arga män". Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article16822481.ab> (2013-12-11)

Expressen.se (2013-05-24). Diamant Salihu. "Nu har de vuxna i Husby fått nog". Tillgänglig: <http://www.expressen.se/nyheter/dokument/nu-har-de-vuxna-i-husby-fatt-nog/> (2013-12-11)

Hemsidor

Svenska Bostäder (2013). Järvadialogen. *Om Husby*. Tillgänglig: <http://www.jarvadialogen.se/Pa-gang1/Husby/> (2013-12-01)

Svenska Bostäder (2013). *Järva*. Tillgänglig: <http://www.svenskabostader.se/sv/Vara-bostader/Vill-du-bo-hos-oss/Vara-omraden/Jarva/> (2013-12-01)

NE (2013). *Miljonprogrammet*. Tillgänglig: <http://www.ne.se.till.biblextern.sh.se/lang/miljonprogrammet> (2013-12-02)

SCB (2011). *Fler brott i områden med stor genomströmning*. Tillgänglig: http://www.scb.se/statistik/publikationer/LE0001_2011K03_TI_08_A05TI1103.pdf (2013-12-02)

Dagspress.se. *Orvesto Internet*. Tillgänglig: <http://www.dagspress.se/mediefakta/orvesto-internet> (2013-12-03)

Aftonbladet. *Aftonbladet Oktober 2013 - Fört i framtiden*. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/siffror/article17948126.ab/BINARY/Scorecard+Oktober+2013.pdf> (2013-12-03)

Sveriges Annonörer. KIA-index. *Veckans trend*. Tillgänglig: <http://www.kiaindex.net/> (2013-12-09)

The University of Sheffield. *Martin Conboy*. Tillgänglig: <http://www.sheffield.ac.uk/journalism/staff/conboy> (2013-12-11)

Bilagor

Kodbok

Här beskrivs kodningen av analysenheterna och variablerna som används. Efter vissa variabler följer också ett resonemang om varför de definieras som de gör. I resultatdelen har sju av de variabler som definierar olika grupper som får komma till tals slagits ihop. Detta med anledning av att kunna redovisa ett så tydligt resultat som möjligt då de tillhör samma samhällsgrupper. Grupperna lokalpolitiker, övrig organisation, medborgare/nattvandrare, försäkringsbolag och advokat bildar tillsammans gruppen *övrigt*. Journalister i form av källa och utländskt medium bildar tillsammans gruppen *journalist eller medium som källa*.

Analysenheterna

Det är källorna i sig som är analysenheter i denna undersökning. De namnges efter vilken artikel de finns i och därefter i vilken inbördes ordning.

Varje artikel får ett nummer. Därefter får varje källa i artikeln ett nummer. Om artikel 1 har två källor, får de nummer:

1.01	1.02
------	------

Variabler

Vilket medium?

1. Aftonbladet.se	2. Expressen.se
-------------------	-----------------

Vilket datum?

Ex: 130519

Rubrik

Exempel: Tumult- satte eld på bilar och kastade sten

Hur källan kommer till tals

1. Citat	2. Referens
----------	-------------

Citat innebär här när en källa refereras till genom pratminus eller citattecken från en intervju eller text (till exempel ett pressmeddelande eller på twitter). Referens innebär här när en källa *inte* refereras till genom direkt till citat, utan bara genom ett referat eller en sammanfattning.

En källa som förekommer med citat förekommer ofta även med referens i omedelbar anslutning. Då anges ändå bara 1 för citat. Det beror på att syftet med variabeln är att urskilja vilka källor som inte får komma till tals själva. Har en källa väl citerats så spelar övriga referenser därmed ingen roll.

Grupp

1. Boende i Husby, ej deltagare i kravallerna.
2. Deltagare i kravallerna.
3. Person från Megafonen
4. Polis
5. Expert
6. Rikspolitiker
7. Lokalpolitiker
8. Övrig organisation
9. Övrig myndighet

10. Journalist eller fotograf i form av ikälla
11. Utländskt medium
12. Medborgarvärd/Nattvandrare
13. Försäkringsbolag
14. Advokat

Om någon är t ex både polis och boende i Husby?

Då skapas en egen i efterhand, x+x i nummerordning. Detta kan dock komma att ändras i den slutgiltiga presentationen.

Undantag

I undersökningen förekommer ett antal avvikelser från gruppindelningen:

Två gånger förekommer en Kistabo i artiklar om Husbyupploppen. Dessa anges ändå som Husbybor (att skapa en egen genre för så få fall är ointressant).

En anhörig till en Husbybo anges också som Husbybo, trots att han inte bor där (av samma skäl som ovan vore en sån liten grupp ointressant).

Ett fåtal gånger förekommer statliga bolag och stiftelser som källor. Dessa anges ändå som "övrig myndighet", därför att det är som företrädare för Sverige de presenteras.

Kön

1. Man	2. Kvinna	3. Oklart	4. Inte en person
--------	-----------	-----------	-------------------

Könet baseras på personens eventuellt angedda namn, eller ifall det står "han" eller "hon". I de fall det är *oklart* kan det röra sig om ett könsneutralt namn eller att varken namn eller kön anges. *Inte en person* kan vara en mening som börjar med "enligt polisen ...". Källan är då polisen som

myndighet, inte en enskild polis. Det kan även röra sig om fakta från en myndighets hemsida, ett pressmeddelande från en organisation eller liknande.

Namn

Namn	x. Inget namn	-. Ingen person
------	---------------	-----------------

Inte en person, se ovan. Dock kan namn på angedda myndigheter och organisationer förekomma.

Hur stort utrymme får personen?

Citat räknat i tecken inklusive mellanrum. Från första tecknet efter pratminuset, tills att det står “, säger” eller motsvarande. Ifall källan förekommer på flera ställen räknas alla citat ihop.

Då källan bara anges som referens räknas inte tecken, eftersom det är svårt att avgöra var en referens börjar och slutar. En överväldigande majoritet av alla källor förekommer dock med citat.

1:a/2:ahandskälla

1. Förstahandskälla	2. Andrahandskälla	Och så vidare
---------------------	--------------------	---------------

Detta baseras på vad som framkommer i texten. Står inget annat så anges källan som förstahandskälla.

Om källan kallar deltagarna i kravallerna för något, vad är det?

1. Unga män
2. Ungdomar
3. Våldsverkare
4. Stenkastare

5. Ålder på personen
6. Ålder + kön på personen